

Apvienotās Metodistu baznīcas SOCIĀLIE PRINCIPI

Mūsu nostāja pasaulē aktuālos sociālos jautājumos

Apvienotā Metodistu baznīca
2009

“Sociālie Principi” ir viena no Ziemeļeiropas Apvienotās Metodistu baznīcas Disciplīnas Grāmatas sadaļām (jaunākais tās izdevums ir “The Northern Europe Book of Discipline of The United Methodist Church – 2005”), kas apkopota 7 paragrāfos (§160. – §166.). Šis Sociālo principu izdevums ietver 2009. gadā veiktās izmaiņas.

Disciplīnas Grāmata ir jaunāko uzskatu kopsavilkums, kā Apvienotie Metodisti vēlas dzīvot attiecībā cits pret citu. Tā atspoguļo mūsu izpratni par baznīcu, kā arī to, kas tiek sagaidīts no draudzes locekļiem un garīdzniekiem, kad tie cenšas būt efektīvi Kristus liecinieki pasaulei. Šie uzskati ir veidojušies vairāk kā divsimt gadu gaitā, jo katrā Ģenerālkonferencē (reizi četros gados) tie tiek pārskatīti, un, ja nepieciešams, tiek veikti to uzlabojumi, skaidrojumi un papildinājumi.

Priekšvārds

Apvienotā Metodistu baznīca jau ilgu laiku ir rūpējusies par sociālo taisnīgumu. Tās locekļi bieži ir ieņēmuši stingru nostāju strīdīgos jautājumos, kas attiecas uz kristīgiem principiem. Agrīnie metodisti atklāti vērsās pret vergu tirdzniecību, kontra-bandu un nežēlīgu izturēšanos pret cietumniekiem.

Ziemeļu Metodistu Episkopālā baznīca 1908. gadā pieņēma ticības apliecību par sociāliem jautājumiem. Nākošās desmitgades laikā līdzīgas apliecības pieņēma arī Dienvidu Metodistu Episkopālā baznīca un Metodistu Protestantu baznīca. Evaņģēliskā Apvienoto Brāļu baznīca savu sociālo principu izklāstu pieņēma 1946. gadā. Tas notika laikā, kad Apvienoto Brāļu baznīca apvienojās ar Evaņģēlisko baznīcu. 1972. gadā, četrus gadus pēc Metodistu baznīcas un Evaņģēliskās Apvienoto Brāļu baznīcas apvienošanās (1968. gadā), Apvienotās Metodistu baznīcas ģenerālkonference pieņēma jaunu “Sociālo principu” izklāstu, kas savukārt tika pārstrādāts 1976. gadā (kā arī katrā turpmākajā ģenerālkonferencē).

“Sociālie principi” ir radušies ģenerālkonferencē, ņemot palīgā lūgšanas un veselo saprātu. Tajos runāts par cilvēkiem svarīgiem jautājumiem mūsdienu pasaulē, balstoties uz skaidriem bibliskiem un teoloģiskiem pamatojumiem, kas vēsturiski uzskatāmi parādīti Apvienoto Metodistu tradīcijās. Šo principu mērķis ir kalpot pamācībai un pārliecināšanai pravietiskā garā. “Sociālie principi” ir aicinājums visiem Apvienotās Metodistu baznīcas locekļiem ar savām lūgšanām un prātu piedalīties pārdomātā dialogā par ticību un praksi [Sk., ¶ 509.].

Preambula

Mēs, Apvienotie metodisti, apliecinām savu ticību Dievam, mūsu Radītājam un Tēvam, Jēzum Kristum, mūsu Pestītājam, un Svētajam Garam, mūsu Vadītājam un Aizstāvim.

Mēs atzīstam, ka piedzimstot, dzīvojot, mirstot, kā arī mūžīgajā dzīvē, mēs esam pilnīgi atkarīgi no Dieva. Dieva mīlestības pasargāti, mēs apliecinām dzīves vērtību un atzīstamies savos daudzajos grēkos pret Dieva gribu attiecībā uz mums, kāda tā atklājusies Jēzū Kristū. Mēs neesam vienmēr uzticami pārvaldījuši visu to, ko mums uzticējis Dievs Radītājs. Mēs esam bijuši negribīgi Jēzus Kristus sekotāji Viņa dotajā misijā vest visus cilvēkus mīlestības kopībā. Lai gan Svētais Gars mūs ir aicinājis kļūt par atjaunotiem cilvēkiem Kristū, mēs esam pretojušies no tā izrietošajam aicinājumam kļūt par Dieva tautu savās attiecībās vienam pret otru, kā arī attiecībā pret zemi, uz kuras mēs dzīvojam.

Mēs esam apņēmušies turpināt būt cieņas pilnās sarunās ar tiem, kas atšķiras no mums, lai varētu izpētīt mūsu atšķirību pamatus un godātu visu cilvēku svēto vērtību, turpinot meklēt Kristus prātu, kā arī lai piepildītu Tā Kunga gribu visās lietās.

Mēs esam pateicīgi par Dieva piedodošo mīlestību, kurā mēs dzīvojam un kuras gaismā tiekam vērtēti, un apliecinām savu ticību katra cilvēka neizmērojamajai vērtībai. Tādēļ mēs no jauna vēlamies kļūt par uzticamiem evaņģēlija lieciniekiem ne tikai visās zemes malās, bet arī visās mūsu ikdienas dzīves un darba jomās.

¶ 160. I. Dabiskā pasaule

Visa radība pieder mūsu Kungam, un mēs esam atbildīgi, kā to lietojam un kā darām tai pāri. Ūdens, gaiss, zeme, minerāli, enerģijas resursi, augi, dzīvnieki un kosmoss ir augstu jāvērtē un jāsauglabā, jo tie ir Dieva radība, un ne tikai tādēļ, ka tie ir nodēriģi cilvēkiem. Dievs mums ir uzticējis pārvaldīt visu radību. Šo pienākumu mums ir jāveic, darbojoties ar mīlestības pilnām rūpēm un cieņu. Attīstība ekonomikas, politiskajā, sociālajā un tehnoloģijas jomās ir palielinājusi cilvēku skaitu, kā arī pagarinājusi un bagātinājusi mūsu dzīves. Tomēr šī attīstība ir novedusi pie ekoloģiskām problēmām, daudzu dzīvnieku sugu izmiršanas, cilvēku masveida ciešanām, pārāpdzīvotības, dabas resursu (tai skaitā neatjaunojamu) ļaunprātīgas un pārmērīgas izmantošanas. Tas īpaši attiecināms uz industrializētām sabiedrībām. Ja notikumu gaita turpinās attīstīties šādā virzienā, tiks nopietni apdraudēts tas dabas bagātību mantojums, ko Dievs ir uzticējis cilvēkiem visos laikmetos. Tādēļ atzīsim baznīcas un tās locekļu atbildību, savā darbībā liekot uzsvāru uz ekonomiski, politiski, sociāli un tehnoloģiski ietekmētā dzīvesveida izmaiņām, lai atbalstītu ekoloģijas jomā piemērotus un saprātīgu risinājumus pasaulē, kurā uzlabotos dzīves kvalitāte visai Dieva radībai.

A) *Ūdens, gaiss, zeme, minerāli un augi.* Mēs atbalstām un veicinām tādu sociālo politiku, kas samazina un kontrolē ražošanas blakusproduktu un atkritumu daudzumu; sekmē drošu toksisko un radioaktīvo atkritumu apstrādi un izvietošanu, kā rezultātā tie tiktu iznīcināti; veicina atkritumu daudzuma samazināšanu, to atbilstošu savākšanu un pārstrādi; palīdz attīrīt piesārņotu gaisu, ūdeni un zemi. Mēs aicinām saglabāt senus mežus un citas neaizstājamas dabas bagātības,

kā arī aizsargājamus augus. Mēs atbalstām pasākumus, kas ir nepieciešami dabisko ekosistēmu atjaunošanai. Mēs atbalstām politiku, kas meklē alternatīvas ķīmiskajām vielām, kuras lieto pārtikas produktu audzēšanā, apstrādē un saglabāšanā, kā arī mēs pieprasām, lai pirms šo produktu realizācijas tiktu veikta atbilstoša izpēte par šo vielu ietekmi uz Dieva radību. Mēs mudinām izstrādāt starpvalstu vienošanās attiecībā uz pasaules dabas resursu saprātīgu izmantošanu cilvēku labā, kas nekaitētu zemes ekoloģiskajam stāvoklim. Mēs esam dziļi norūpējušies par ūdens resursu privatizāciju, par to, ka pudelēs pildīts ūdens tiek pārdots kā prece peļņas gūšanai, kā arī par resursiem, kas tiek izlietoti ūdens pildīšanai pudelēs. Mēs mudinām visas pašvaldības un citas valsts organizācijas vērst uzmanību ūdens resursu saglabāšanas iespēju noteikšanas jautājumam, kā arī, lai apzinātu ūdens resursu privatizācijas ekonomiskās, sociālās un vides ietekmes sekas pirms to licencēšanas un apstiprināšanas.

B) Enerģijas resursu izmantošana. Apstiprinot nedzīvās radības vērtību, mēs atbalstām un veicinām tādu sociālo politiku, kas ir vērsta uz saprātīgu un ierobežotu nedzīvās pasaules sastāvdaļu pārvēršanu enerģijā cilvēku lietošanai un kas samazina vai novērš tādas enerģiju ražojošas tehnoloģijas, kas apdraud nedzīvās un dzīvās radības veselību, drošību vai pat pastāvēšanu tagad, kā arī nākotnē. Turklāt mēs mudinām dedzīgi atbalstīt enerģijas saglabāšanu un visu enerģijas resursu izmantošanas atbildīgu attīstību, pievēršot īpašu uzmanību atjaunojamiem enerģijas avotiem, lai varētu tikt saglabāta zemes resursu labā kvalitāte.

C) Dzīvnieki. Mēs atbalstām noteikumus, kas aizsargā dzīvnieku dzīvību un veselību, nodrošina cilvēcisku izturēšanos pret mājdzīvniekiem, dzīvniekiem, kurus izmanto pētījumos, kā arī nesāpīgu pārtikā izmantojamo dzīvnieku (arī zivju un putnu) nokaušanu. Mēs mudinām saglabāt visas dzīvnieku sugas, īpaši tās, kurām draud izmiršana.

Apvienotās Metodistu baznīcas Sociālie principi

D) Globālo klimata izmaiņu uzraudzība – mēs apzināmies to globālo ietekmi, ko rada cilvēces necieņa pret Dieva radību. Trakā industrializācija un tam sekojošais fosilās degvielas patēriņš ir izraisījuši zemes atmosfēras pakāpenisku piesārņošanu. “Siltumnīcas efekta” izplūdes gāzes/izmeši draud dramatiski ietekmēt zemes klimatu vairākām cilvēces paaudzēm, kam sekos smagas vides, ekonomiskās un sociālās sekas. Globālā klimata izmaiņu nelabvēlīgās sekas neproporcionāli ietekmē arī tos cilvēkus un nācijas, kas ir vismazāk atbildīgas par piesārņojumu.

Tādēļ mēs atbalstām visu valdību centienus pieprasīt obligātu “siltumnīcas efekta” izmešu daudzuma samazinājumu un aicinām cilvēkus, draudzes, uzņēmumus, industrijas un kopienas samazināt savus izmešus un radīto piesārņojumu.

E) Kosmoss. Mums zināmais un nezināmais visums ir Dieva radīts, un tam pienākas tāda pati cieņa, ar kādu mēs esam aicināti izturēties pret zemi. Tādēļ mēs neatbalstām nevienas nācijas centienus attīstīt bruņošanu kosmosā un aicinām visas valstis nodarboties ar mierīgu un uz sadarbību vērstu kosmosa tehnoloģiju un paša kosmosa izpēti un attīstību.

F) Zinātne un tehnoloģija. Mēs atzīstam zinātni par likumīgu Dieva dabiskās pasaules skaidrotāju. Mēs apstiprinām zinātnes pretenziju pamatotību, aprakstot dabisko pasauli un nosakot, kas ir zinātnisks, lai gan mēs nepieļaujam, ka zinātne izsaka autoritatīvus apgalvojumus attiecībā uz teoloģiskiem jautājumiem, kā arī teoloģija izsaka autoritatīvus apgalvojumus par zinātniskiem jautājumiem. Mēs piekrītam, ka zinātnes pierādījumi kosmoloģijā, ģeoloģijā un bioloģiskajā evolūcijā nav konfliktā ar teoloģiju. Mēs atzīstam medicīniskās, tehniskās un zinātniskās tehnoloģijas kā likumīgus Dieva dabiskās pasaules lietošanas veidus, kad to lietošana palīdz cilvēkiem un ļauj visiem Dieva bērniem attīstīt viņu Dieva dotās radošās

iespējas, nepārkāpjot mūsu ētisko pārliecību par cilvēces attiecībām ar dabisko pasauli. Mēs atkārtoti pārvērtējam savas ētiskās pārliecības, pieaugot izpratnei par dabisko pasauli. Mēs atklājam, ka, zinātnei paplašinot cilvēku izpratni par dabisko pasauli, padziļinās mūsu Dieva radības un Vārda mistēriju izpratne.

Atzīstot zinātnes un tehnoloģijas nozīmīgo lomu, mēs tomēr uzskatām, ka cilvēka pieredzes teoloģiskā izpratne ir izšķiroši svarīga, lai pilnībā saprastu cilvēces vietu visumā. Zinātne un teoloģija nav nesavienojamas, bet gan savstarpēji papildinošas. Tādēļ mēs veicinām dialogu starp zinātniekiem un teologiem, kā arī ceram uz sadarbību, kas ļautu cilvēcei saglabāt dzīvību zemes virsū, un ar Dieva žēlastības palīdzību uzlabotu mūsu kopējās dzīves kvalitāti.

G) Pārtikas drošība. Mēs atbalstām tādu politiku, kas aizsargā pārtikas krājumus un nodrošina sabiedrības tiesības zināt viņu lietotās pārtikas sastāvu. Mēs aicinām stingri pārbaudīt un kontrolēt visas cilvēkiem domātās pārtikas sastāvdaļu drošību. Mēs mudinām veikt pārtikas ķīmisko sastāvdaļu neatkarīgu pārbaudi, kā arī izņemt no tirgus produktus, kuros potenciāli bīstami pārsniegts pesticīdu, herbicīdu vai fungicīdu līmenis; atrastas narkotikas dzīvnieku antibiotikās, steroīdi vai hormoni; kurās ir indīgas vielas gaisa, zemes vai ūdens piesārņojuma dēļ, kas radies atkritumu pārstrādes vai citu industriālu darbību rezultātā. Mēs aicinām skaidri iezīmēt visu pārstrādāto vai pārveidoto pārtiku, pirms pārdošanas veicot nepieciešamās drošības pārbaudes. Mēs iebilstam pret organiskās pārtikas standartu samazināšanu. Mēs aicinām veidot politiku, kas veicina un atbalsta pakāpenisku pāreju uz videi draudzīgu un organisku lauksaimniecību.

¶ 161. II. Audzinošā kopiena

Cilvēku kopienai ir jāsniedz iespējas audzināt cilvēkus tā, lai viņu cilvēciskās spējas tiktu pilnībā attīstītas. Mēs uzskatām par savu pienākumu ieviest jauninājumus, atbalstīt un izvērtēt tādas jaunas kopienas jeb sabiedriskās dzīves formas, kas veicinās vispilnīgāko iespēju attīstību atsevišķos cilvēkos. Mums primāra ir evaņģēlija izpratne par to, ka visi cilvēki ir svarīgi – tāpēc, ka viņi ir cilvēki, kurus radījis Dievs un kurus mīlējis Jēzus Kristus, un nevis tādēļ, ka viņi savu nozīmīgumu būtu izpelnījušies. Tādēļ mēs atbalstām sociālo klimatu, kurā cilvēku kopienas tiek uzturētas un stiprinātas visu cilvēku un viņu izaugsmes labā. Mēs arī mudinām ikvienu cilvēku būt iejūtīgam pret apkārtējiem un, vērstoties pret citiem cilvēkiem, lietot atbilstošu izteiksmes veidu. Pazemojošas valodas un izteiksmes veida lietošana (attiecībā uz rasi, nacionalitāti, etnisko izcelsmi, dzimumu, seksualitāti un fiziskajām atšķirībām) neatspoguļo cilvēku patieso vērtību un ir pretrunā ar Jēzus Kristus evaņģēliju.

A) Ģimene. Mēs uzskatām, ka ģimene ir cilvēku sabiedrības pamatā esošā kopiena, ar kuras palīdzību cilvēki tiek audzināti un uzturēti savstarpējā mīlestībā, atbildībā, cieņā un uzticībā. Mēs apliecinām, ka visiem bērniem svarīgi ir mīloši vecāki. Mūsu izpratnē ģimenes jēdziens sevī ietver plašāku pazīmju kopumu nekā no vecākiem un bērniem sastāvoša divu paaudžu vienība (nukleārā ģimene). Mēs apstiprinām, ka gadījumā, kad ir divi vecāki, tiem jāuzņemas kopīga atbildība bērnu audzināšanā, kā arī mudinām pielikt pūles sociālajā, ekonomiskajā un reliģiskajā jomās, lai uzturētu un stiprinātu ģimenes locekļu savstarpējās attiecības, kas katram ģimenes loceklim palīdzētu kļūt par pilnvērtīgu personu.

B) Laulība. Mēs apstiprinām laulības derības svētumu, kas izpaužas vīrieša un sievietes abpusējā mīlestībā, personiskās rūpēs, savstarpējā atbalstā un uzticībā. Mēs ticam, ka šāda laulība

ir Dieva svētīta, neatkarīgi no tā, vai tā vainagojas ar bērniem. Mēs noraidām sabiedriskās normas, kas sievietēm laulībā piemēro citādākus standartus nekā vīriešiem. Mēs atbalstām civilās sabiedrības likumus, kas definē laulību kā viena vīrieša un vienas sievietes savienību.

C) Laulības šķiršana. Dieva plāns ir uzticamas laulības uz mūžu. Lai stipras laulības varētu rasties un pastāvēt, baznīcai jābūt pirmslaulību, laulību un pēclaulību padomdošanas priekšplānā. Tomēr, kad laulāto vidū ir notikusi savstarpēja atsvešināšanās un samierināšanās nav iespējama pat pēc nopietnām pārdomām un apspriešanās, tad šādā nelaimē par neapskaužamu alternatīvu ir jāatzīst laulības šķiršana. Mēs skumstam par postošajām emocionālajām, garīgajām un ekonomiskajām sekām, kādas jāpiedzīvo visām laulību šķiršanas procesā iesaistītajām pusēm. Mēs atzīstam, ka sievietes un – it īpaši bērni – tiek neproporcionāli vairāk ietekmēti šādos gadījumos. Kā baznīca mēs esam norūpējušies par augstajiem laulību šķiršanas rādītājiem. Ir ieteicams izmantot starpniecības metodes, lai samazinātu naida pilno vainas meklēšanu otrā cilvēkā, kas bieži ir pašreizējā juridiskā procesa sastāvdaļa.

Lai gan, šķirot laulību, tiek publiski atzīts, ka tā ir beigusī pastāvēt, tomēr citas no šīs savienības izrietošās attiecības turpina pastāvēt: piemēram, bērnu audzināšana un uzturēšana, kā arī citas saistības. Mēs mudinām nopietni apspriesties, lemjot par mazāko bērnu aizbildniecību. Mēs arī uzskatām, ka vienam vai abiem vecākiem uzņemoties atbildību par aizbildniecību, to nevajadzētu padarīt tikai par finansiālu atbalstu un kontroli vai par manipulāciju un represijām. Vissvarīgākais nosacījums ir katra bērna labklājība.

Laulības šķiršana nepadara neiespējamu atkārtotu laulību. Mēs mudinām baznīcu un sabiedrību apzināti un ar līdzjūtību rūpēties un kalpot tiem, kas nonākuši šķiršanās procesā, kā arī

par šķirto un no jauna laulāto ģimeņu locekļiem. Tam jānotiek ticīgo kopienā, kur visi ir līdzdalīgi Dieva žēlastībā.

D) Neprecētie cilvēki. Mēs apgalvojam, ka sabiedrībai jābūt gatavai pieņemt arī neprecētus cilvēkus, un noraidām jebkādu sabiedrisku praksi vai aizspriedumus, kas diskriminē cilvēkus tikai tāpēc, ka tie nav precēti. Te tāpat jāpieskaita vientuļos vecākus, un mēs apzināmies, ka viņiem ir jārēķinās ar lielāku atbildības nastu.

E) Sievietes un vīrieši. Pamatojoties Svētajos Rakstos, mēs apliecinām vīriešu un sieviešu piederību pie cilvēces, kā arī to, ka abi dzimumi ir vienlīdz vērtīgi Dieva acīs. Mēs noraidām maldīgo priekšstatu, ka viens dzimums ir pārāks par otru, ka vienam dzimumam pret otru ir jācīnās un ka vienam dzimumam piederīgie var iegūt mīlestību, varu un cieņu uz otra dzimuma rēķina. Mēs īpaši noraidām ideju, ka Dievs ir radījis atsevišķus cilvēkus kā nepilnīgas daļas, kas kļūst par vienu veselu tikai savienībā ar otru cilvēku. Mēs aicinām sievietes un vīriešus dalīties vadībā un varā, mācīties vaļsirdīgi dot un saņemt, katram pašam būt pilnīgam un cienīt otra cilvēka veselumu. Mēs tiecamies izmantot savu brīvību un katru iespēju, lai mīlētu un būtu mīlēti, lai tiektos pēc taisnības un to iegūtu un lai katram cilvēkam pašam būtu tiesības pieņemt lēmumus ētikas jomā. Mēs saprotam dzimumu atšķirību kā Dieva dāvanu, kuras mērķis ir bagātināt cilvēka pieredzes un perspektīvas daudzveidību; mēs vēršamies pret tādu attieksmi un tradīcijām, kas šo labo dāvanu izmanto, lai, veidojot cilvēku attiecības, viens dzimums būtu mazāk aizsargāts nekā otrs.

F) Cilvēka seksualitāte. Mēs atzīstam, ka seksualitāte ir laba Dieva dāvana visiem cilvēkiem. Mēs aicinām visus cilvēkus atbildīgi rīkoties ar šo svēto dāvanu.

Lai gan visi cilvēki ir seksuālas būtnes neatkarīgi no tā, vai

viņi ir precēti, tomēr seksuālās attiecības ir skaidri apliecinātas vienīgi monogāmā, heteroseksuālā laulībā.

Mēs nosodām visus dzimumdzīves komercializācijas un ekspluatācijas veidus, no kuriem izriet cilvēka personības pazemošana un degradācija. Mēs aicinām visā pasaulē radīt stingrus likumus, kas aizliedz bērnu seksuālu ekspluatāciju vai izmantošanu, un pielikt pūles, lai vainīgos sauktu pie juridiskas un finansiālas atbildības. Mēs aicinām izveidot atbilstošus aizsardzības, palīdzības un konsultācijas dienestus bērniem, kas ir šādā veidā ļaunprātīgi izmantoti. Mēs pieprasām, lai attiecībā uz visiem cilvēkiem neatkarīgi no viņu vecuma, dzimuma, seksuālās orientācijas, kā arī no tā, vai viņi ir vai nav laulāti, tiktu garantēta viņu cilvēktiesību un pilsoņtiesību ievērošana.

Mēs atzīstam pastāvīgu nepieciešamību saņemt pilnvērtīgu, skaidru, vecumam atbilstošu un uz faktiem balstītu seksuālo izglītību kā bērniem, tā arī jauniešiem un pieaugušajiem. Baznīca var piedāvāt unikālu iespēju sniegt kvalitatīvu vadību un izglītību šajā jomā.

Homoseksuāli, tāpat kā heteroseksuāli, cilvēki ir vienlīdz vērtīgi Dieva priekšā. Visiem cilvēkiem ir nepieciešams saņemt baznīcas kalpošanu un vadību viņu cīņā kļūt par pilnvērtīgiem cilvēkiem, kā arī sadraudzībā pamatotu garīgu un emocionālu aprūpi, kas sekmē samierināšanos ar Dievu, ar sevi un ar citiem cilvēkiem. Lai gan mēs nesamierināties ar homoseksuālisma praksi un uzskatām, ka tā nav savienojama ar kristīgo mācību, tomēr mēs apliecinām, ka Dieva žēlastība ir pieejama visiem cilvēkiem. Mēs centīsimies dzīvot vienoti kristiešu kopienā, pieņemot, piedodot un mīlot viens otru, tāpat kā Kristus ir mīlējis un pieņēmis mūs. Tādēļ mēs lūdzam ģimenes un baznīcas neatraidīt un netiesāt savus tuvākos vai draugus viņu seksuālās orientācijas dēļ. Mēs vēlamies būt līdzās un kalpot visiem cilvēkiem.¹

¹Sk., *Tiesas padomes lēmums nr. 702.*

G) *Vardarbīga un ļaunprātīga izturēšanās ģimenē.* Mēs atzīstam, ka vardarbīga un ļaunprātīga izturēšanās ģimenē – ar vārdiem, psiholoģiski, fiziski un seksuāli – nodara kaitējumu cilvēku sabiedrības veidotajām attiecībām. Mēs mudinām baznīcu nodrošināt cietušajam atbilstošus un drošus apstākļus, konsultācijas un atbalstu. Nosodot pāridarītāja rīcību, mēs tomēr apgalvojam, ka arī šim cilvēkam ir nepieciešama Dieva atpestījošā mīlestība.

H) *Seksuāla izmantošana* – vardarbīgas, necieņu izrādošas vai aizskarošas izpausmes neaplicina seksualitāti kā Dieva labo dāvanu. Mēs esam pret visām seksuālajām izpausmēm, kas kaitē cilvēcīgumam – tiesībām, ko Dievs mums ir devis kopš dzimšanas. Kā arī mēs apliecinām tikai tādas seksuālās izpausmes, kas veicina šo cilvēcīgumu.

Mēs uzskatām, ka seksuālās attiecības, kurās viens vai abi partneri izmanto vai aizskar līdzcilvēkus, vai ielaižas gadījuma sakaros, neiekļaujas pieņemamas kristiešu uzvedības rāmjos un ārkārtīgi destruktīvi iedarbojas uz indivīdiem, ģimenēm un sociālo kārtību. Mēs dziļi nožēlojam visas dzimumattiecību komercializācijas un ekspluatācijas formas, jo tās pazemo un degradē cilvēku personību. Brīvības zaudēšana un cilvēku pārdošana seksuāliem mērķiem ir verdzības paveids, un mēs nosodām šādu biznesa veidu, un atbalstām to cilvēku tiesības uz brīvību, kas šādi tiek izmantoti.

Mēs pieprasām ieviest likumprojektus, kas aizliedz pieaugušiem cilvēkiem seksuāli izmantot bērnus, kā arī mudinām, lai vainīgie šādos gadījumos uzņemtos juridisku un finansiālu atbildību. Mēs pieprasām adekvātu aizsargājošu, palīdzības un padomdošanas dienestu izveidi bērniem, kuriem šādi nodarīts pāri.

I) *Seksuāla uzmākšanās.* Mēs uzskatām, ka cilvēka seksualitāte ir laba Dieva dāvana. Viens no šīs dāvanas ļaunprātīgas

izmantošanas veidiem ir seksuāla uzmākšanās. Ar seksuālu uzmākšanos mēs saprotam jebkuru seksuāla rakstura izteikumu, darbību vai prasību ar vārdiem vai ar fizisku rīcību, kura tiek pamatoti uztverta kā pazemojoša, iebiedējoša vai vardarbīga. Seksuālo uzmākšanos nav jāsaprot tikai kā seksuālas dabas problēmu, bet gan kā ļaunprātīgu varas izmantošanu cilvēku attiecībās. Seksuālā uzmākšanās ir saistīta arī ar naidīgas un aizskarošas darba vides un apstākļu radīšanu, kas izriet no dzimumu diskriminācijas.

Pretstatā audzinošajai kopienai, seksuālā uzmākšanās sabiedrībā rada nepiemērotu, vardarbīgu un aizvainojošu vidi. Seksuālā uzmākšanās iedragā sabiedrības uzdevumu radīt vienlīdzīgas iespējas un savstarpēju cieņu vīriešu un sieviešu starpā. Negribēta seksuālās uzmanības izrādīšana ir nepareiza un diskriminējoša. Seksuālā uzmākšanās traucē baznīcas misijai morāles jomā.

J) Aborts. Dzīves aizsākums un nobeigums ir Dieva dotās robežas cilvēka eksistencei. Ja cilvēkiem jau agrāk zināmā mērā bija iespēja kontrolēt savas miršanas laiku, tad tagad viņu varā ir noteikt, kad un vai vispār jauni cilvēki nāks pasaulē. Mūsu ticība nedzimušā cilvēka dzīvības svētumam liek mums pretoties abortu praktizēšanai. Bet mūsu pienākums ir vienlīdz cienīt arī mātes un vēl nedzimušā bērna dzīvību un labklājību.

Saistībā ar pagātnes kristīgo mācību mēs atzīstam, ka ir iespējams divu dzīvību traģisks konflikts, kas var attaisnot abortu. Šādos gadījumos mēs atbalstām likumīgu izvēli par labu abortam ar atbilstošu medicīnisku iejaukšanos. Mēs atbalstām nepieciešamību informēt un prasīt piekrišanu vecākiem, aizbildņiem vai citām atbildīgām personām pirms aborta izdarīšanas meitenēm, kuras nav sasniegušas pilngadību. Mēs nevaram atbalstīt abortu kā pieņemamu dzimstības kontroles līdzekli, un ne pie kādiem nosacījumiem nepieļaujam, ka ar aborta palīdzību tiktu veikta dzimumu selekcija.

Apvienotās Metodistu baznīcas Sociālie principi

Mēs iebilstam pret tādu novēlota aborta veidu kā dilatācija un ekstrakcija un aicinām izbeigt šādu praksi. Vienīgais izņēmums var būt mātes dzīvības apdraudējums, kad nekādi citi medicīniski līdzekļi nav iespējami, vai arī smagu embrionālu anomāliju gadījumi. Aborta veicējiem pirms savu pakalpojumu piedāvāšanas būtu obligāti jāpiedāvā sievietēm anestēzijas iespēja.

Mēs aicinām visus kristiešus lūgt, domāt un izvērtēt tos nosacījumus, pie kādiem aborts būtu attaisnojams. Mūsu baznīca vēlas turpināt kalpot un izglītēt tās sievietes, kuras pārtrauc grūtniecību, kuras grūtniecības laikā piemeklē krīze, kā arī tās, kuras dzemdē. Mēs īpaši mudinām baznīcu, valdību un sociālos dienestus atbalstīt un veicināt adopcijas iespējas. (Skatīt ¶161.L.). Mēs atbalstām un iedrošinām baznīcu palīdzēt krīzes grūtniecības centru un grūtniecības resursu centru kalpošanai, kas līdzjutīgi palīdz sievietēm rast alternatīvas abortu izdarīšanai.

Valdības izdotie likumi un noteikumi nesniedz visus nepieciešamos ieteikumus, kurus būtu jāzina izglītotam kristietim. Tādējādi lēmums par aborta izdarīšanu būtu jāpieņem pēc nopietnām lūgšanām un pārdomām, izmantojot medicīnu, pastorālās un citas nepieciešamās konsultācijas.

K) Kalpošana tiem, kas ir piedzīvojuši abortu. Mēs mudinām lokālmācītājus izglītoties par simptomiem un uzvedību saistībā ar pēc-aborta stresu. Tāpat mēs aicinām vietējās baznīcas izvietot informāciju par atbalsta dienestiem, kas piedāvā palīdzību saistībā ar pēc-aborta stresu ikvienam, kas meklē palīdzību.

L) Adoptēšana. Bērni ir Dieva dāvana, kurai jābūt gaidītai un pieņemtai. Mēs atzīstam, ka dažkārt piedzimšanas apstākļi padara bērna audzināšanu ļoti sarežģītu. Mēs aizstāvam un atbalstām tos vecākus, kuri ir izdarījuši izvēli atļaut savu bērnu adoptēt. Mēs atzīstam to vecāku sāpes, spēku un drosmi, kuri ar lūgšanām, cerībām un mīlestību ir izšķīrušies savu bērnu atdot adoptēšanai.

Turklāt mēs apstiprinām un atbalstām arī audžuvecāku vēlmi audzināt adoptētu bērnu tāpat kā viņi audzinātu savu bioloģisko bērnu. Kad apstākļi ir izveidojušies par labu adoptācijai, mēs atbalstām attiecīgu juridisko procedūru pielietošanu. Kad tas ir iespējams un piemērots, mēs aicinām uz atklātu adoptācijas procesu, lai bērns būtu par to informēts un zinātu, kas ir viņa tuvinieki, gan medicīniski, gan arī radniecības ziņā. Mēs atbalstām un mudinām lielāku apzināšanos un izglītošanos, lai iepazīstinātu sabiedrību ar dažādiem bērnu adoptācijas veidiem – aizbildniecību, starptautisko un iekšzemes adoptāciju. Mēs uzticam vecākus, audžu vecākus un bērnu baznīcas rūpēm, lai tā būtu līdzās bēdās, palīdzētu vairot prieku un bērns tiktu audzināts sabiedrībā, kurā valda kristīga mīlestība.

M) Uzticama mirstošo cilvēku aprūpe. Kaut arī mēs apsveicam medicīnas zinātni par tās pūlēm novērst dažādas slimības, kā arī par sasniegumiem ārstēšanā un saturīgas cilvēku dzīves pagarināšanā, tomēr mēs apzināmies, ka katrai mirstīgai dzīvei reiz pienāks gals. Nāve nekad nav zīme tam, ka Dievs būtu mūs pametis, lai arī kādi būtu tās apstākļi. Kā kristiešiem mums vienmēr jābūt gataviem atteikties no mirstīgās dzīves dāvanas un saņemt mūžīgās dzīves dāvanu caur Jēzus Kristus nāvi un augšāmcelšanos.

Mirstošo cilvēku aprūpe ir daļa no mūsu kalpošanas, rūpējoties par Dieva doto dzīvības dāvanu, kad vairs nav iespējama izdziedināšana. Mēs atbalstām medicīnisko tehnoloģiju izmantošanu, kas remdē sāpes dzīves beigās, kad dzīvību uzturošās ārstēšanas metodes vairs neatbilst cilvēka dzīves mērķiem un ir izsmēlušas savas iespējas. Nepastāv nekāds morāls vai reliģisks pienākums lietot šīs metodes, kad ar to palīdzību tiek uzspiesta pārmērīga nasta vai tās tikai pagarina miršanas procesu. Tādēļ mirstošajiem cilvēkiem un viņu ģimenēm jābūt brīviem pārtraukt ārstēšanu, kad tā vairs nenāk par labu pacientam.

Mēs atzīstam mokošos personiskos un morālos lēmumus, kurus jāpieņem mirstošajam cilvēkam, ārstiem, ģimenēm, viņu draugiem un ticīgo kopienai. Mēs mudinām, lai mirstošajam cilvēkam izšķirošie lēmumi tiktu pieņemti pēc nopietnām lūgšanām un pārdomām, izmantojot mediķu, pastorālās un citas nepieciešamās konsultācijas. Turklāt mēs aicinām ikvienu apspriest savās ģimenēs, ar saviem ārstiem un pastorālās aprūpes cilvēkiem, kādas būtu viņu vēlmes aprūpes ziņā dzīves noslēgumā, kā arī dot iepriekšējus norādījumus šādi aprūpei tādām gadījumiem, kad viņi paši vairs nespēs pieņemt lēmumus. Pat tad, kad kāds cilvēks ir samierinājies ar nāves neizbēgamību, baznīcai un sabiedrībai ir jāturpina nodrošināt cilvēku ar uzticamu aprūpi, kas ietver sājpu atvieglotāšanu, draudzīgas attiecības, atbalstu un garīgu aprūpi, sagatavojot cilvēku miršanai. Mēs atbalstām ideju par slimnīcām (patversmēm) nāves slimniekiem, nespējniekiem, kad vien tas ir iespējams dzīves beigu posmā. Uzticama aprūpe nebeidzas, nāvei iestājoties, bet turpinās arī sērās, kad mēs rūpējamies par aizgājēja ģimeni. Mēs iebilstam pret eitanāziju, kā arī neatbalstām jēlkāda spiediena izdarīšanu uz mirstošajiem izbeigt to dzīves. Dievs mūs visus mīl un ir paredzējis mērķi ikvienam cilvēkam – neatkarīgi no to veselības stāvokļa. Mēs atbalstām likumus un noteikumus, kas aizsargā mirstošo tiesības, godu un cieņu.

N) Pašnāvība. Mēs uzskatām, ka cilvēka dzīvei nebūtu jābeidzas ar pašnāvību. Bieži pašnāvība ir neārstētas depresijas vai neārstētu sājpu un ciešanu rezultāts. Baznīcai ir pienākums raudzīties, lai visiem būtu pieejama nepieciešamā pastorālā un medicīniskā aprūpe un ārstēšana apstākļos, kas cilvēkus noveduši pie zema pašnovērtējuma, izmisuma ar noslieci uz pašnāvību un/vai vēlēšanās veikt pašnāvību ārsta uzraudzībā. Mēs mudinām baznīcu piedāvāt atbilstošas izglītojošas programmas attiecībā uz bibliskiem, teoloģiskiem, sociāliem un ētiskiem jautājumiem, kas saistīti ar nāvi un miršanu, ieskaitot pašnāvību. Apvienoto

metodistu teoloģisko semināru kursiem arī būtu jāvērs uzmanība nāves un miršanas, tai skaitā pašnāvības tēmām.

Raugoties uz pašnāvību kristīgā perspektīvā, mēs neatzīstam to cilvēku nosodišanu, kuri atņēmuši sev dzīvību. Mēs uzskatām par netaisnīgu arī apkārtējās sabiedrības pazemojošo attieksmi, kuru nākas panest cietušā ģimenei un draugiem.

Mēs mudinām mācītājus pievērsties šiem jautājumiem savā sludināšanā un mācīšanā, kā arī sniegt pastorālu aprūpi tiem, kas atrodas “riskā grupā”, tiem, kas veikuši pašnāvības mēģinājumus un izdzīvojuši un viņu ģimenēm, kā arī tām ģimenēm, kuru mīļotie cilvēki ir gājuši bojā pašnāvībā. To darot, ir vienmēr jācenšas mazināt šī notikuma nomācošās sekas un sabiedrības negatīvo attieksmi. Baznīca iebilst pret pašnāvības atbalstīšanu un eitanāziju.

¶ 162. III. Sociālā kopiena

Tiesības vai priekšrocības, kuras sabiedrība piešķir vai atņem tiem, kuri šo sabiedrību veido, norāda uz to cieņu, kādu šī sabiedrība izrāda atsevišķiem cilvēkiem vai cilvēku grupām. Mēs apliecinām, ka visi cilvēki ir vienlīdz vērtīgi Dieva skatījumā. Tādēļ mēs cenšamies veidot tādas sabiedrības, kurās tiek atzīta, aizstāvēta un stiprināta katra cilvēka vērtība. Mēs atbalstām visu cilvēku pamattiesības attiecībā uz pajumti, izglītību, darbu, medicīnisko aprūpi, likumīgu kompensāciju par netaisnīgiem nodarījumiem un fizisku aizsardzību. Mēs nosodām naida un vardarbības izpausmes pret cilvēku grupām vai atsevišķiem indivīdiem, pamatojoties uz cilvēka rasi, etnisko izcelsmi, dzimumu, seksuālo orientāciju, reliģisko piederību vai ekonomisko stāvokli. Mūsu cieņa pret ikvienam cilvēkam no dzimšanas piešķirto vērtību liek mums pieprasīt Universālās Cilvēktiesību Deklarācijas principu atzīšanu, aizsardzību un ieviešanu, lai

kopienas un indivīdi var iegūt un izmantot savas universālās, nedalāmās un neatņemamās tiesības.

A) Tiesības attiecībā uz cilvēka rasi un etnisko izcelsmi. Rasisms sevī apvieno vēlmi pēc vienas rases varas pār citām rasēm, un vērtību sistēmu, pēc kuras dominējošā rase ir sākotnēji pārāka par citām. Rasismu var iedalīt personiskā un institucionālā rasismā. Personiskais rasisms parādās caur individuālām izpausmēm un attieksmi un/vai caur izturēšanos, kura balstās rasistiskā vērtību sistēmā un aizstāv šīs sistēmas priekšrocības. Institucionālais rasisms ir nostiprināts sabiedrības modelis, kas tiešā vai netiešā veidā atbalsta rasistisko vērtību sistēmu. Rasisms traucē un izkropļo mūsu pieaugšanu Kristū, jo tas ir pretrunā ar evaņģēliju. Baltajiem cilvēkiem netaisnīgi tiek piešķirtas priekšrocības un privilēģijas, kas tiek liegtas cilvēkiem ar citu ādas krāsu. Rasisms izraisa rasu diskrimināciju. Mēs definējam rasu diskrimināciju kā krasi atšķirīgu attieksmi un pieejas trūkumu resursiem un iespējām baznīcā un sabiedrībā, kas balstīta uz cilvēka rasi vai etnisko izcelsmi. Tādēļ mēs uzskatām rasismu par grēku un apstiprinām visu cilvēku garīgo un laicīgo vērtību. Mēs priecājamies par tām dāvanām, ar kurām katras tautas kultūra un vēsture bagātina mūsu kopīgo dzīvi. Mēs mudinām visas rases, etniskās grupas un apspiestās tautas apzināties savu izcelsmi un kā sabiedrības locekļiem pieprasīt sev pienākošos taisnību un līdzvērtīgas tiesības. Mēs apgalvojam, ka sabiedrības un dažādo šīs sabiedrības grupu pienākums ir ieviest kompensējošas sabiedriskās programmas, kas labotu ieilgušo un sistemātisko sociālo netaisnību pret attiecīgās rases vai etniskās piederības cilvēkiem. Mēs aizstāvam visu rasu un etnisko piederību cilvēku vienlīdzīgas iespējas iegūt darbu un veidot karjeru; iegūt augstākās kvalitātes izglītību un apmācību; būt balsstiesīgiem un netikt diskriminētiem vēlēšanās, būt tiesīgiem uz pajumti, kā arī iegādāties vai izīrēt māju vai dzīvokli; saņemt kredītu, finansiālus aizņēmumus, ieguldīt kapitālu, saņemt ap-

drošināšanu; un ieņemt vadošus amatus visās struktūrās, kas veido sabiedrības kopīgo dzīvi. Mēs atbalstām arī šos principus apliecinošu rīcību, kā metodi, lai vērstos pret nevienlīdzību un diskrimināciju mūsu baznīcā un sabiedrībā.

B) Reliģisko minoritāšu tiesības. Mūsu civilizācijas vēsturē ir bijušas izplatītas noteiktas reliģiskās piederības grupu vajāšanas. Mēs atbalstām politiku un praksi, kas nodrošina ikvienas reliģiskās grupas tiesības brīvi praktizēt savu ticību bez juridiskiem, politiskiem un ekonomiskiem ierobežojumiem. Mēs nosodām visas atklātās un slēptās reliģiskās neiecietības formas, īpaši tās, kas tiek paustas caur masu informācijas līdzekļu veidotajiem stereotipiem. Mēs apstiprinām visu reliģiju un to sekotāju tiesības būt brīviem no juridiskās, ekonomiskās un sociālās diskriminācijas.

C) Bērnu tiesības. Ja agrāk bērni tika uzskatīti par savu vecāku īpašumu, tad tagad tiek atzīts, ka bērni ir pilnvērtīgi cilvēki ar savām tiesībām, savukārt pieaugušajiem un sabiedrībai kopumā pret bērniem ir īpaši pienākumi. Tādēļ mēs atbalstām tādu izglītības sistēmu un jaunas izglītības metodes, kas palīdz katram bērnam atklāt un parādīt savas dotības kā pilnvērtīgai personai. Visiem bērniem ir tiesības uz kvalitatīvu izglītību, ieskaitot dzimumaudzināšanu, kas atbilst bērnu attīstības līmenim un kur tiek izmatotas labākās izglītības metodes. Kristīgie vecāki, aizbildņi un baznīca ir atbildīgi, lai bērniem tiktu nodrošināta dzimumaudzināšana saskaņā ar kristīgo morāli, kur tiktu mācīts par uzticību laulībā un atturību, dzīvojot vienam. Turklāt bērniem tāpat kā pieaugušajiem ir tiesības uz pārtiku, pajumti, apģērbus, veselības aprūpi un emocionālu labklājību. Šīs tiesības ir jāievēro neatkarīgi no vecāku un aizbildņu rīcības vai bezdarbības. Bērni īpaši ir jāaizsargā no ekonomiskas, fiziskas, emocionālas un seksuālas ekspluatācijas un ļaunprātīgas izmantošanas.

D) Jauniešu tiesības. Mūsu sabiedrībā ietilpst arī liels dau-

dzums jauniešu, kuriem bieži nākas sastapies ar grūtībām pilnā mērā iekļauties sabiedrības dzīvē. Tādēļ mēs mudinām veidot tādu politiku, kas novērš diskrimināciju un ekspluatāciju un palīdz jauniem cilvēkiem iesaistīties lēmumu pieņemšanas procesos. Sabiedrībai jāgarantē jauniešiem likumīgas darba un radošās attīstības iespējas.

E) Novecojošo cilvēku tiesības. Sabiedrībā, kas galvenokārt liek uzsvāru uz jauniešu nozīmīgo lomu, gados vecāki cilvēki bieži tiek izolēti no sabiedrības vairākuma dzīves norisēm. Mēs atbalstām tādu sociālo politiku, kas palīdz novecojošiem cilvēkiem integrēties visas sabiedrības dzīvē. Tas nozīmē: pietiekamus ienākumus, pieaugošas un nediskriminējošas nodarbinātības iespējas, iespējas uz izglītību un dažādiem pakalpojumiem, piemērotu medicīnisko aprūpi un pajumti. Mēs mudinām veidot tādas sociālās programmas un politiku, kas īpaši uzsver rūpes par gados vecākām sievietēm un atšķirīgas etniskās izcelsmes cilvēkiem, kas nodrošina cienīgu izturēšanos pret novecojošiem cilvēkiem, kas arī ir viņu kā vecāko sabiedrības locekļu tiesības. Turklāt mēs aicinām darba devējus īpaši apsvērt atbilstošas pensiju sistēmas veidošanu, kur tiktu ņemta vērā arī mirušā pensionāra dzīvesbiedra nodrošināšana.

F) Sieviešu tiesības. Mēs apstiprinām, ka vīrieši un sievietes ir vienlīdzīgi katrā viņu kopīgās dzīves jomā. Tādēļ mēs mudinām pielikt pūles, lai novēstu uz dzimumu lomu sadalījumu balstītos stereotipus ģimenes dzīves aktivitātēs un to attēlojumā, kā arī visās jomās, kas saistītas ar brīvprātīgu vai atalgotu piedalīšanos baznīcas un sabiedrības dzīvē. Mēs apliecinām, ka sievietēm ir vienlīdzīgas tiesības uz darbu, atbildīgu amatu ieņemšanu, paaugstināšanu amatā un atbilstošu samaksu. Mēs apstiprinām sieviešu svarīgo lomu lēmumu pieņemšanā visu līmeņu baznīcas amatos un mudinām attiecīgas struktūras ar nodarbinātības politikas palīdzību nodrošināt sievietēm šos amatus. Mēs atbalstām šos principus apliecinošu rīcību kā metodi, ar kuras palīdzību

vērsties pret nevienlīdzību un diskriminējošām praksēm baznīcā un sabiedrībā. Mēs mudinām darba devējus baznīcā un sabiedrībā ņemt vērā abu dzimumu ģimenes locekļu vajadzības gadījumos, kad tiek izvērtēta viena no tiem pārvietošana uz citu reģionu darba turpināšanai. Mēs apliecinām sieviešu tiesības dzīvot brīvām no vardarbības un ļaunprātīgas izmantošanas un aicinām valdības ieviest likumus, kas pasargā sievietes no visu veidu vardarbības un diskriminācijas ikvienā sabiedrības sektorā.

G) Vīriešu tiesības. Tā kā mēs apliecinām, ka sievietes un vīrieši ir vienlīdzīgi ikvienā to kopīgās dzīves jomā, mēs arī apliecinām vīriešu tiesības. Mēs apliecinām, ka vīriešiem pieņākas vienlīdzīgas iespējas nodarbinātībā, uzņemties atbildību, kā arī karjeras izaugsmē. Vīriešiem nebūtu jātop ignorētiem vai jāzaudē iespējas vai ietekme tikai tāpēc, ka viņi ir vīrieši.

Mēs apstiprinām, ka vīriešu loma bērnu audzināšanā ir tikpat svarīga kā sieviešu, tādēļ pieprasām vīriešiem vienlīdzīgas tiesības kā sievietēm saistībā ar bērnu kopšanas atvaļinājumu piešķiršanu. Kad vecāki šķiras, vīriešiem parasti ir mazākas saskarsmes iespējas ar bērniem. Mēs pieprasām vienlīdzīgas iespējas bērnu aizbildniecībā, taču uzsveram, ka vissvarīgākā vienmēr ir tā izvēle, kas dod lielāko labumu bērnam.

H) Imigrantu tiesības. Mēs atbalstām, pieņemam un novērtējam visus cilvēkus neatkarīgi no to izcelsmes valsts, kā vienas Dieva ģimenes locekļus. Mēs apliecinām, ka katram cilvēkam ir tiesības uz vienlīdzīgām iespējām atrast darbu, mājokli, saņemt veselības aprūpi, izglītību, kā arī nepiedzīvot sociālu diskrimināciju. Mēs mudinām baznīcu un sabiedrību atklāt un apzināties imigrantu dāvanas, to devumu sabiedrībai, kā arī grūtības, ar ko tiem jāsaskaras, un rūpēties par taisnīgu attieksmi pret visiem.

I) Cilvēku ar īpašām vajadzībām tiesības. Mēs atzīstam un apliecinām, ka visi cilvēki ar īpašām garīgajām, fiziskajām, attīstības, psiholoģiskajām vai neuroloģiskajām vajadzībām un

invaliditāti ir pilnvērtīgas personas un pilnvērtīgi Dieva ģimenes locekļi. Mēs arī apstiprinām, ka šiem cilvēkiem ir jāieņem likumīga vieta kā baznīcā, tā sabiedrībā. Mēs apliecinām baznīcas un sabiedrības atbildību, kalpojot bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem ar garīgajiem, fiziskajiem, attīstības un/vai psiholoģiskajiem un neuroloģiskajiem traucējumiem, kuru īpašās vajadzības kustību, sazināšanās, intelektuālās uztveres un attiecību veidošanas jomā var radīt grūtības viņu pašu vai viņu ģimeņu līdzdalībai baznīcas un sabiedrības dzīvē. Mēs mudinām baznīcu un sabiedrību atzīt un pieņemt cilvēkus ar īpašām vajadzībām un viņu spējas, lai ļautu viņiem kļūt par pilnvērtīgiem ticīgo kopienas līdzdalībniekiem. Mēs aicinām baznīcu un sabiedrību būt iejūtīgām un atbalstīt rehabilitācijas programmas, attiecīgos pakalpojumus, nodarbinātības un izglītības iespējas, piemērotus dzīves apstākļus un transporta nodrošināšanu. Mēs aicinām baznīcu un sabiedrību aizsargāt un ievērot šo cilvēku pilsoņu tiesības.

J) Vienlīdzīgas tiesības neatkarīgi no cilvēka seksuālās orientācijas. Cilvēktiesības un pilsoniskā brīvība ir attiecināma uz visiem cilvēkiem. Mēs apņemamies aizstāvēt šīs tiesības un brīvību attiecībā uz visiem cilvēkiem, neņemot vērā to seksuālo orientāciju. Mēs nešaubāties, ka ir taisnīgi aizstāvēt cilvēku likumīgās pretenzijas, kad tie ir dalījuši kopējus līdzekļus, pensijas, aizbildņa tiesības, savstarpējas pilnvaras, kā arī atbilstošas prasības, kuras saistītas ar līgumattiecībām, kas ietver kopīgus ieguldījumus, atbildību, saistības un vienlīdzīgu aizsardzību likuma priekšā. Turklāt mēs atbalstām centienus apturēt vardarbību un dažādu veidu spiediena izdarīšanu pret cilvēkiem neatkarīgi no to seksuālās orientācijas.

K) Pasaules iedzīvotāju skaits. Tā kā pieaugošais iedzīvotāju skaits pasaulē arvien vairāk apgrūtina vispasaules pārtikas, derīgo izrakteņu un ūdens apgādi, kā arī rada spriedzi starptautiskajās attiecībās, ir nepieciešams, lai sabiedrības pārtikusī

daļa pazeminātu dabas resursu patēriņa līmeni, kā arī tiktu samazināts pašreizējais pasaules iedzīvotāju skaita pieaugums. Cilvēkiem ir pienākums pārdomāt savas rīcības iespaidu uz vispasaules sabiedrību, pieņemot lēmumu laist pasaulē bērnus, kā arī viņiem ir jābūt pieejamai informācijai un līdzekļiem auglības ierobežošanai, ieskaitot brīvprātīgu sterilizāciju. Mēs apstiprinām, ka iedzīvotāju skaita stabilizēšanas programmas ir jāizstrādā, ņemot vērā kopējo ekonomisko un sociālo attīstību, domājot arī par dabas resursu saprātīgu izmantošanu un kontroli, sieviešu stāvokļa uzlabošanu visās kultūrās, cilvēcīgu ekonomiskā nodrošinājuma līmeni, medicīnas aprūpi, kā arī lasītprasmes nodrošināšanu visiem cilvēkiem. Mēs iestājamies pret jebkuru politiku, kas uzspiestu abortus vai pieprasītu veikt sterilizāciju piespiedu kārtā.

L) Alkohols un citas narkotikas. Mēs apstiprinām mūsu jau ilgstošo atbalstu atturībai no alkohola kā uzticamai liecībai par Dieva atbrīvojošo un atpestījošo mīlestību pret cilvēkiem. Mēs atbalstām atturību no jebkura veida nelikumīgām narkotikām un zālēm. Ņemot vērā, ka alkohola un nelegālo narkotiku lietošana ir viens no nozīmīgākajiem faktoriem, kas izraisa slimības, noziegumus, nāvi un ģimenes krīzi, mēs atbalstām izglītojošas programmas, kā arī citas profilakses stratēģijas, kas mudina uz atturēšanos no neatļautu narkotiku lietošanas, un aicinām tos, kas lieto alkoholiskos dzērienus, būt saprātīgiem un apzināti izvēlēties atturību, vadoties no Svētajiem Rakstiem.

Miljoniem cilvēku var sniegt liecību par labu pareizai un dziedinošai ārstniecisku zāļu un narkotisku vielu lietošanai, bet miljoniem citu cilvēku kalpo par liecību narkotisku vielu un zāļu ļaunprātīgas lietošanas kaitīgajām sekām. Mēs atbalstām saprātīgu politiku attiecībā uz potenciāli dziedinošu un potenciāli kaitīgu zāļu un narkotisku vielu izrakstīšanu un pieejamību, kā arī attiecībā uz tām zālēm, kuras var iegādāties bez ārsta receptes. Ārstu un pacientu rīcībā ir jābūt pilnīgai informācijai

par zāļu pareizu un nepareizu lietošanu. Mēs atbalstām stingrus likumus attiecībā uz visu veidu alkoholisku dzērienu un narkotikas saturošu līdzekļu izplatīšanu un tirdzniecību. Mēs atbalstām noteikumus, kas aizsargā sabiedrību no jebkura veida narkotiku un alkohola lietotājiem gadījumos, kad ir skaidri redzamas sociālas briesmas. No narkotikām atkarīgi cilvēki un viņu ģimenes locekļi nav mazāk pilnvērtīgi cilvēki; viņiem ir nepieciešama ārstēšana, rehabilitācija un ilgstoša atveseļošanās, kas ļautu izmainīt viņu agrāko dzīvi. Narkotiku un zāļu nepareizas vai ļaunprātīgas lietošanas gadījumā var būt nepieciešama iekļaušanās, lai tā nepārvērstos par atkarību. Tā kā ir bieži sastopamas kopsakarības starp alkohola atkarībām un garīgām slimībām, mēs lūdzam likumdevējus un veselības aprūpētājus nodrošināt pieeju atbilstoši garīgu slimību ārstēšanai, kā arī rehabilitācijai no narkotikām atkarīgiem cilvēkiem. Mēs vēlamies palīdzēt no narkotikām atkarīgajiem cilvēkiem un viņu ģimenēm sasniegt brīvību caur Jēzu Kristu, kā arī rast piemērotas ārstēšanās iespējas, nodrošināt pastāvīgas konsultācijas un veicināt šo cilvēku integrēšanos sabiedrībā.

M) Tabakas izstrādājumi. Mēs apliecinām uzticību mūsu vēsturiskajai tradīcijai, kas ir izvirzījusi augstus personiskās disciplīnas un sabiedriskās atbildības standartus. Ņemot vērā pārliecinošus pierādījumus, ka tabakas smēķēšana un bezdūmu tabakas lietošana ir bīstama visu vecumu cilvēku veselībai, mēs iesakām pilnīgi atturēties no tabakas lietošanas. Mēs aicinām izmantot izglītojošas programmas un masu informācijas līdzekļus, lai atbalstītu un mudinātu uz atturēšanos no tabakas lietošanas. Turklāt mēs atzīstam arī pasīvās smēķēšanas kaitīgo ietekmi un atbalstām smēķēšanas ierobežojumus publiskās vietās un darbavietās.

N) Medicīniskie eksperimenti. Pateicoties medicīnas zinātnes atklājumiem, ir sasniegti ievērojami panākumi cilvēku fiziskās un garīgās veselības uzlabošanā. Tomēr ir nepieciešams, lai val-

dība kopā ar mediķiem rūpīgi izstrādātu nosacījumus attiecībā uz medicīnisko pētījumu standartiem, kur tiktu stingri kontrolēts veids, kādā jaunas ārstēšanas metodes un zāles tiek pārbaudītas uz cilvēkiem. Šiem standartiem ir jānodrošina, lai pētījumos tiktu iesaistīti cilvēki, kas brīvprātīgi, apzināti un pilnībā ir piekrituši šiem eksperimentiem.

O) *Ģenētiskās tehnoloģijas.* Ņemot vērā cilvēces atbildību par Dieva radību, mums ļoti uzmanīgi jāizvērtē ģenētisko pētījumu un ģenētisko tehnoloģiju piedāvātās iespējas. Mēs atbalstām ģenētisko tehnoloģiju izmantošanu, ciktāl tas ir nepieciešams cilvēku veselības, drošas apkārtējās vides un atbilstošas pārtikas apgādes nodrošināšanai. Mēs vēršamies pret cilvēku klonēšanu un nedzimušu bērnu dzimuma pārveidošanu ar ģenētiskās manipulācijas metodēm.

Ņemot vērā ģenētisko tehnoloģiju iespaidu uz dažādām dzīves jomām, mēs aicinām izstrādāt iedarbīgas vadlīnijas un informēt sabiedrību, lai izsargātos no šo tehnoloģiju ļaunprātīgas izmantošanas, piemēram, politiskiem vai militāriem mērķiem. Mēs atzīstam, ka arī labi domāta un rūpīga ģenētisko tehnoloģiju izmantošana atsevišķos gadījumos var izraisīt neparedzētas un negatīvas sekas.

Cilvēku gēnu terapija, kuras izraisītās izmaiņas netiek nodotas pēctečiem (somatiskā terapija), būtu jāierobežo tikai kā slimību novēršanas līdzeklis. Mēs nosodām ģenētisko iejaukšanos eigēnikas mērķiem, kā arī tādu, kuras rezultātā tiek radīti liekie jeb pāri palikušie embriji. Atsevišķu cilvēku un viņu ģimenes locekļu ģenētiskajai informācijai ir jābūt konfidencialai, ja vien pats cilvēks vai viņa ģimenes loceklis to nevēlas atklāt, vai arī, ja ģenētisko datu apkopošanu un izmantošanu nenosaka atbilstošs tiesas lēmums. Mēs vēršamies pret ģenētisko iejaukšanos (manipulāciju ar dzimumšūnām), kuras radītās izmaiņas var tikt nodotas tālāk pēcnācējiem, jo nav zināms, kādas sekas šāda prakse var izraisīt ilgstošā laika periodā.

Apvienotās Metodistu baznīcas Sociālie principi

P) Dzīve lauku apvidos. Mēs atbalstām cilvēku un viņu ģimeņu tiesības dzīvot un strādāt kā lauksaimniekiem, lauksaimniecības strādniekiem, tirgotājiem un dažādu citu profesiju pārstāvjiem ārpus pilsētām un lielpilsētu centriem. Mēs uzskatām, ka, lauku un mazpilsētu dzīvei kļūstot grūtākai vai pat neiespējamai, mūsu kultūra kļūst nabadzīgāka un cilvēkiem tiek atņemts jēgpilns dzīves veids. Mēs atzīstam, ka šāda dzīves veida uzlabošanai dažkārt ir nepieciešams izmantot lauku zemi nolūkiem, kas nav tiešā veidā saistīti ar lauksaimniecību. Mēs vērsamies pret nepārdomātu lauksaimniecības zemes izmantošanu gadījumos, kad attiecīgo mērķu sasniegšanai ir pieejama lauksaimniecībā neizmantojama zeme. Mēs atbalstām lauksaimniecības zemes saglabāšanu un atbilstošas zemes apstrādes programmas. Mēs atbalstām valdības un privātās programmas, kas aizstāv vietējos lauksaimniekus, nevis industrializētu fermu veidošanu, un rūpniecības attīstīšanu ārpus pilsētas apvidos.

Mēs arī atzīstam, ka, pateicoties tehnoloģiju attīstībai un ar to saistītajām pārvietošanās iespējām, agrāk viendabīgo lauku vidi ir ietekmējušas jaunas etniskās grupas, reliģijas un filozofijas. Lai gan parasti uz šiem procesiem mēdz raudzīties kā uz draudiem vai zaudējumu sabiedrības dzīvei, mēs to saredzam kā iespēju apstiprināt biblisko aicinājumu uz visu cilvēku kopību. Tādēļ mēs mudinām cilvēkus laukos saglabāt saistību ar zemi un būt savstarpēji atvērtiem: vienam otru pieņemot, rūpējoties un atbalstot līdzcilvēku izaugsmi; daloties kopīgā vadībā un izmantojot katra cilvēka atšķirīgās dāvanas; savstarpēji uzticoties; apstiprinot katra cilvēka unikālo vērtību un tādējādi praktizējot mieru (šalom).

Q) Ilgtspējīga lauksaimniecības sistēma. Priekšnoteikums visas pasaules iedzīvotāju apgādāšanai ar pārtiku ir tāda lauksaimniecības sistēma, kas pielieto ilgtspējīgas metodes, kuras nekaitē vietējām ekosistēmām un nodrošina iztikas līdzekļus cilvēkiem, kas apstrādā zemi.

Mēs atbalstām ilgtspējīgu lauksaimniecības sistēmu, kas saglabā un uztur lauksaimniecības zemes dabisko auglību, sekmē floras un faunas dažādību un ir piemērota vietējiem apstākļiem un struktūrām – tādu sistēmu, kurā cilvēciģi izturas pret lauksaimniecībā izmantotajiem dzīvniekiem un kur to dzīves apstākļi ir pēc iespējas pietuvināti to dabiskajai videi. Mēs atbalstām virzību pretī efektīvai lauksaimniecības sistēmai, kur augu valsts produktu, lopu un mājputnu ražošana saskaņota ar dabiskajiem ekoloģiskajiem cikliem; kur tiek saglabāti dabas resursi un ķīmisku vielu lietošana tiek samazināta līdz iespējamam minimumam.

Lai panāktu ilgtspējīgu lauksaimniecību, ir nepieciešams vispasaules mērogā izvērtēt lauksaimniecības iespaidu uz pārtikas un izejmateriālu ražošanu, dzīvnieku un augu valsts saglabāšanu, kā arī apstrādātās zemes saglabāšanu un attīstību.

Vispasaules lauksaimniecības produktu tirdzniecībai jābūt balstītai uz godīgiem darījumiem un cenām, kas atbilstu ražošanas metodēm, kā arī ņemtu vērā apkārtējai videi nodarīto kaitējumu. Ir nepieciešama tāda tehnoloģiskā un bioloģiskā attīstība, kas veido ilgtspējīgu lauksaimniecību un ņem vērā tās ietekmi uz apkārtējo vidi.

R) Pilsētas un piepilsētas dzīve. Arvien lielākam cilvēku skaitam pilsētas un piepilsētas dzīve ir kļuvusi par dominējošo dzīvesveidu, jo daudziem cilvēkiem tā piedāvā iespējas ekonomiskās, izglītības, sabiedriskās un kultūras dzīves jomās. Turpretī citiem šāda dzīve ir atnesusi atsvešinātību, nabadzību un depersonalizāciju. Tādēļ baznīcai tiek dota iespēja un atbildība palīdzēt veidot pilsētas un piepilsētas dzīves nākotni. Ir nepieciešamas apjomīgas atjaunošanas un sociālās plānošanas programmas, lai pilsētas un piepilsētas dzīvesveidu padarītu cilvēciģāku. Kristiešiem ir jāizvērtē visas ekonomikas un sabiedrības attīstības programmas (arī attiecībā uz jaunām pil-

sētām un pilsētu atjaunošanu) atbilstoši tam, vai tās aizsargā un apliecina humānas vērtības un ļauj atsevišķiem cilvēkiem iesaistīties sabiedrības un politikas dzīvē neatkarīgi no viņu vecuma, rases vai ienākumu daudzuma. Mēs atbalstām tādu attīstību un plānošanu, kur pirmajā vietā tiek liktas cilvēciskās vērtības. Mums ir jāpalīdz veidot pilsētas un piepilsētas attīstības procesus, lai tie apmierinātu cilvēku vajadzību identificēties un atrast piepildījumu nelielās sabiedriskās kopienās. Vienlaicīgi šīs nelielās kopienas ir jābudina uzņemties atbildību par visu pilsētas un piepilsētas sabiedrību, nevis izolēt sevi no šīs plašākās kopienas.

S) Vardarbība masu informācijas līdzekļos un kristīgās vērtības. Ar katru dienu arvien skaidrāk kļūst saredzams tas agrāk nepieredzētais iespaids, kādu masu informācijas līdzekļi (galvenokārt televīzija un filmas) mūsu sabiedrībā atstāj uz kristīgām un cilvēciskām vērtībām. Mēs ar nožēlu un sašutumu raugāties uz pašreizējos masu informācijas līdzekļu “izklaides” un “ziņu” raidījumos sastopamajiem nehumānajiem dažādu cilvēku dzīves aspektu attēlojumiem, kas tiek padarīti par “sensācijām”. Šāda prakse degradē cilvēkus un pārkāpj Kristus un Bībeles mācības.

Apvienotajiem metodistiem līdzās ar citām ticīgo kopienām ir jāapzinās, ka masu informācijas līdzekļi izkropļo kristietības paustās patiesības, veicinot visatļautību dzīvesveidā un rādot izteiktus vardarbības aktus. Tā vietā, lai mudinātu, motivētu un iedvesmotu savu auditoriju pieņemt dzīvesveidus, kas pamatoti personiskās dzīves svētumā, izklaides industrija bieži aizstāv tieši pretējo, rādot cinisku vardarbību, nežēlību, alkatību, profanāciju un pastāvīgu ģimenes vērtību noniecināšanu. Masu informācijas līdzekļiem jābūt atbildīgiem par to lomu, kādu tie spēlē mūsdienu sabiedrībā redzamajā morālo vērtību pagrimumā. Daudzi no šīs industrijas pārstāvjiem ir vienaldzīgi

pret minētajiem jautājumiem, apgalvojot, ka viņi tikai atspoguļo, nevis ietekmē sabiedrības norises. Visas cilvēces labā kristiešiem ir jāsadarbojas, lai novērstu morālo un ētisko vērtību pagrimumu visā pasaulē.

T) Informācijas komunikāciju tehnoloģijas. Efektīva personiskā komunikācija ir ļoti svarīga atbildīgam un tiesīgam sabiedrības loceklim. Tā kā informācijas komunikāciju tehnoloģijām piemīt spējas ietekmēt gan sabiedrību kopumā, gan atsevišķus individuus un viņu rīcību, mēs ticam, ka tās ir katra cilvēka pamattiesības – piekļūt šīm tehnoloģijām. Tās mums sniedz informāciju, izklaidē un dod iespēju izteikties publiski. Varam izmantot šīs tehnoloģijas, lai paaugstinātu savas dzīves kvalitāti un lai komunicētos viens ar otru, ar valdību, kā arī ar cilvēkiem no dažādām kultūrām visapkārt pasaulei. Vairums informācijas pie mums nonāk caur pārraidēm TV un radio, kabeļtelevīziju, drukātajiem medijiem un internetu. Mediju kontroles koncentrēšana lielu komercorganizāciju interesēs samazina mūsu izvēles iespējas un lielākoties piedāvā mums izkropļotus cilvēcisko vērtību priekšstatus. Tādēļ mēs atbalstām komunikāciju tehnoloģiju un mediju darbības uzraudzību, lai nodrošinātu neatkarīgu informācijas avotu dažādību un gādātu par sabiedrības labklājību.

Tādas personīgās saziņas tehnoloģijas kā internets ļauj cilvēkiem sazināties un piekļūt dažādai – komerciāla, kultūras, politiska un personiska rakstura – informācijai. Lai arī internets var tikt izmantots bērnu un pieaugušo prāta un gara attīstībai, tomēr tas ir pakļauts bīstamai komercinterešu ietekmei, kā arī var tikt izmantots nepiemērotu un nelegālu materiālu izplatīšanai. Šī iemesla dēļ ar interneta lietošanu jābūt uzmanīgiem, lai maksimāli izmantotu tā piedāvātās pozitīvās iespējas, vienlaikus samazinot riskus – jo īpaši ar bērniem saistītos. Lielu izmaksu vai pieejamības problēmu dēļ liedzot pieeju pamata informācijas komunikāciju tehnoloģijām, tai skaitā internetam, tiek sa-

mazinātas cilvēku piedalīšanās iespējas valsts un sabiedriskajos procesos. Mēs atbalstām mērķi nodrošināt universālu pieeju telefona un interneta pakalpojumiem par pieejamu cenu.

U) HIV un AIDS slimnieki. Cilvēkiem, kuriem diagnosticēts HIV un AIDS, bieži nākas saskarties ar atraidīšanu no ģimeņu un draugu puses, kā arī dažādās sabiedriskajās grupās, kurās viņi strādā un darbojas. Turklāt viņiem bieži netiek sniegta pienācīga veselības aprūpe (īpaši, tuvojoties dzīves noslēgumam).

Pret cilvēkiem, kuri ir saslimuši ar HIV un AIDS, ir jāizturas ar godbijību un cieņu.

Mēs apstiprinām baznīcas atbildību kalpot šiem cilvēkiem un viņu ģimenēm, kā arī būt kopā ar viņiem, neatkarīgi no tā, kādā veidā slimība iegūta. Mēs atbalstām šo slimnieku tiesības uz darbu, pienācīgu medicīnisko aprūpi, tiesības uz izglītību, kā arī pilnvērtīgu līdzdalību baznīcas dzīvē.

Mēs mudinām baznīcu aktīvi iesaistīties AIDS izplatīšanās novēršanā, piedāvājot atbilstošas izglītojošas programmas draudzēm un visai sabiedrībai. Baznīcai ir jābūt gatavai sniegt konsultācijas šiem slimniekiem un viņu ģimenēm.

V) Tiesības uz veselības aprūpi. Veselība ir fiziskās, psihiskās, sociālās un garīgās labklājības stāvoklis. Jāņa ev. 10:10b ir teikts: “Es esmu nācis, lai tiem būtu dzīvība un pārpilnība.” Veselības uzturēšana ir katra cilvēka atbildība, kuram tā ir uzticēta. Radīt veselības uzturēšanai piemērotus personiskos, vides un sociālos apstākļus ir gan sabiedriska, gan arī privāta atbildība. Mēs mudinām cilvēkus ievērot veselīgu dzīvesveidu un apstiprinām profilaktiskās veselības aprūpes, izglītošanas veselības jautājumos, apkārtējās vides un darba drošības, pilnvērtīga uztura un drošu dzīves apstākļu lielo nozīmi. Vienas no cilvēka pamattiesībām ir tiesības uz veselības aprūpi.

Katrs cilvēks ir atbildīgs citu priekšā un valdība – par visiem,

lai ikviens saņemtu nepieciešamo aprūpi veselības saglabāšanai, slimību profilaksei, kā arī lai atjaunotu veselību pēc slimībām vai traumām. Valdība uzņemas risku, ignorējot šo atbildību. Ecēhiēla 34:4a Dievs norāda uz Israēla tautas vadītāju trūkumiem, rūpējoties par vājajiem: “Vājās jūs nekopjat un nespēcināt, slimās nedziedināt, ievainotās nepārsienat.” Tā rezultātā visi cieš. Gluži kā policijas un ugunsdzēsēju finansēšanā, veselības aprūpes sistēmu vislabāk finansēt ar valdības uzlikto nodokļu palīdzību, kurus var iekasēt no visiem vienlīdzīgi un pēc tam “pa tiešo” novirzīt nepieciešamos līdzekļus pakalpojumu sniedzējiem. Valstīm, kurās ir sabiedrības veselības krīze, kā, piemēram, HIV/AIDS saslimšanas, jābūt pieejai gan vispārējai medicīnai, gan arī specifiskām zālēm. Mēs apliecinām vīriešu un sieviešu tiesības saņemt vispārēju reproduktīvās veselības un ģimenes plānošanas informāciju un pakalpojumus, kas kalpos kā līdzeklis neplānotu grūtniecību novēršanai, abortu skaita samazināšanai, kā arī HIV/AIDS izplatības ierobežošanai. Tādas pat tiesības uz veselības aprūpi kā ikvienam cilvēkam jebkurā kopienā pienākas un jānodrošina arī cilvēkiem ar smadzeņu kaitēm, neuroloģiskām saslimšanām un fizisku invaliditāti. Ir netaisnīgi saglabāt vai turpināt celt barjeras fiziskās vai garīgās veselības iegūšanai vai traucēt pilnīgu iekļaušanos sabiedrībā.

Mēs uzskatām, ka veselības aprūpes nodrošināšana ikvienam cilvēkam ir valdības atbildība.

W) Orgānu transplantācija un orgānu donori. Mēs uzskatām, ka orgānu transplantācija un orgānu ziedošana otram cilvēkam ir žēlsirdības, mīlestības (*agape*) un pašuzpurēšanās darbs. Mēs atzīstam, ka orgānu un citu audu ziedošana veicina cilvēka dzīvības saglabāšanu, un mudinām visus ticīgos cilvēkus būt par orgānu un audu donoriem, jo tā mēs ar mīlestību kalpojam tiem, kas nonākuši nelaimē. Orgānu transplantācijai ir jānotiek, ar cieņu izturoties pret mirušajiem un dzīvajiem donoriem, kā arī ņemot vērā to cilvēku vajadzības, kuriem šie orgāni tiek

pārstādīti. To veicot, rūpīgi jāievēro protokoli, kas aizsargā donorus un viņu ģimenes no iespējamā nodarītā kaitējuma.

¶ 163. IV. Ekonomiskā kopiena

Mēs apgalvojam, ka visas ekonomiskās sistēmas ir pakļaujamas izvērtējumam no Dieva perspektīvas ne mazākā mērā kā citi radītās pasaules kārtības aspekti. Tādēļ mēs atzīstam, ka valdības ir atbildīgas, lai tiktu attīstīta un ieviesta stabila finansiālā politika, kas nodrošina atsevišķu indivīdu un organizāciju ekonomiskās dzīves iespējas, kā arī darba vietas ar atbilstošiem ienākumiem un minimālu inflāciju. Mēs uzskatām, ka privātie un sabiedriskie ekonomiskie uzņēmumi ir atbildīgi par sava biznesa izraisītajām sekām uz sociālo dzīvi, kā, piemēram, darba vietu un apkārtnes piesārņošanu, par ko viņus ir jāsauc pie atbildības. Mēs atbalstām līdzekļus un mērus, kas samazinātu bagātības koncentrāciju dažu cilvēku rokās, kā arī centienus mainīt nodokļu struktūras un novērst valdības atbalstītas palīdzības programmas, no kurām bagātie gūst labumu uz citu cilvēku rēķina.

A) *Īpašums.* Mēs uzskatām, ka privātais īpašums ir jāuzlūko kā Dieva uzticēts. Tas attiecas gan uz tām sabiedrībām, kas atbalsta tiesības uz privātīpašumu, gan arī uz sabiedrībām, kur tas tiek ierobežots sabiedrības kopīgo vajadzību vārdā. Mūsaprāt, kristīgā ticība noliedz, ka atsevišķiem cilvēkiem vai grupām būtu īpašas privilēģijas patvaļīgi kontrolēt jebkādu Dieva radītā visuma daļu. Kultūras un sabiedrības nosacītās īpašumtiesības ir jāuzskata par atbildību Dieva priekšā. Tādēļ mēs uzskatām, ka arī valdības, ievērojot taisnīguma principus un likumā noteikto kārtību, ir atbildīgas, lai tiktu pieņemti mēri, kas aizsargā privātās īpašumtiesības, kā arī visas sabiedrības intereses.

B) *Kopējie jeb kolektīvie darījumi.* Mēs atbalstām publisko un privāto (valdības, atsevišķu institūciju, saimniecību un ģimenes)

darba ņēmēju un darba devēju tiesības veikt kopējus darījumus, apvienojoties apvienībās un citās grupās pēc pašu izvēles. Mēs atbalstām abu darījumā iesaistīto pušu tiesības uz aizsardzību, kā arī atbildību par to, lai darījumi būtu godīgi un nāktu par labu sabiedrības interesēm. Lai tiktu aizstāvētas visu sabiedrības locekļu tiesības, mēs atbalstām jaunu darījumu procedūru izveidi, kur pārrunās un darba līgumu (kā arī līgumos, kas var novest pie juridiskas jautājumu risināšanas) slēgšanā ir klāt sabiedrisko interešu aizstāvības pārstāvji. Mēs nosodām vardarbību no abām kopējā darījumā (kā arī darbā vai darba vadīšanā) iesaistītajām pusēm. Mēs arī vēšamies pret ilgstošu to darbinieku aizstāšanu, kuri ir iesaistījušies streikā.

C) Darbs un no darba brīvais laiks. Katram cilvēkam ir tiesības uz darbu un darba algu iztikas minimuma apmēros. Ja darba meklētāji nevar atrast darbu privātajā sektorā, valdībai ir pienākums izveidot atbilstošas darbavietas. Mēs atbalstām tādus pasākumus sociālajā jomā, kas garantē strādnieku fizisko un psiholoģisko drošību, nodrošina produktu un pakalpojumu taisnīgu sadali, kā arī veicina plašākas izvēles iespējas brīvā laika pavadīšanai. Mēs atzīstam, ka no darba brīvais laiks sniedz radošas iespējas, kas var kalpot kā ieguldījums visas sabiedrības dzīvē, un veicinām metodes, kas ļautu darbiniekiem atrast papildus brīvo laiku. Mēs atbalstām izglītojošus, kultūras un izklaides pasākumus brīvā laika pilnvērtīgai izmantošanai. Mēs uzskatām, ka cilvēki ir svarīgāki par peļņu. Mēs nosodām savtīguma garu, kāds bieži ir pārņēmis dažādas ekonomiskās dzīves jomas. Mēs atbalstām politiku, kas mudina uz ideju apmaiņu darbavietā, kā arī uz savstarpēju sadarbību un kolektīvu darbu. Mēs atzīstam strādnieku tiesības atteikties no darba situācijās, kas apdraud veselību un/vai dzīvību, nebaidoties, ka tādēļ viņi tiks atļauti. Mēs atbalstām politiku, kas novērstu biznesa un industriju koncentrāciju dažu organizāciju rokās, kurām vienīgajām būtu attiecīgās monopoltiesības.

D) Patēriņš. Patērētājiem ir jālieto sava ekonomiskā vara, lai veicinātu cilvēcei nepieciešamu un derīgu preču ražošanu, vienlaikus izvairoties no kaitējuma nodarīšanas apkārtējai videi kā ražošanas, tā patērēšanas procesā. Nevajadzētu arī iegādāties tādus produktus, kas ražoti apstākļos, pie kuriem tiek ekspluatēti strādnieki viņu vecuma, dzimuma vai ekonomiskā stāvokļa dēļ. Lai gan patērētāju ierobežotās iespējas to padara ļoti grūti izdarāmu, viens drošs veids, kā pircēji var izmantot savu ietekmi kopējā labuma vārdā, ir iegādāties produktus, kas ir sertificēti ar godīgas tirdzniecības (“Fair trade”) zīmi. Starptautiskie “Fair trade” standarti ir izveidoti, lai nodrošinātu iztikas minimuma algas mazajiem lauksaimniekiem un to ģimenēm, sadarbojoties ar demokrātiskām metodēm vadītām saimniecībām, iepērkot bez starpniekiem, tādējādi visi tirdzniecības labumi un peļņa patiešām nonāk pie audzētājiem un to kopienām, kā arī piedāvājot tik ļoti nepieciešamos kredītus un veicinot ekoloģiski ilgtspējīgu lauksaimniecības praksi. Patērētājiem ne tikai jācenšas meklēt ražotājus, kuru produktu līnijas atspoguļo stingru šo standartu ievērošanu, bet arī būtu jāmudina vairākus citus lielos ražotājus godīgas tirdzniecības jeb Fair Trade tirgū.

Patērētājiem vajadzētu izvērtēt viņu patērētās preces un pakalpojumus, ņemot vērā vajadzību pēc dzīves kvalitātes uzlabošanas, nevis tiecoties pēc neierobežotas materiālo labumu vairošanas. Mēs aicinām patērētājus, tai skaitā vietējās draudzes un ar baznīcu saistītās institūcijas organizēt šo mērķu sasniegšanu, kā arī izteikt neapmierinātību ar kaitīgām praksēm ekonomikas, ekoloģijas un sociālās dzīves jomās, lietojot tādas metodes kā boikotu, vēstuļu rakstīšanu, kopīgas rezolūcijas un reklāmas.

E) Nabadzība. Neskatoties uz to, ka industrializētajās valstīs vairums iedzīvotāju dzīvo pārticībā, lielākajā daļā pasaules val-

da nabadzība. Lai apmierinātu tādas cilvēku pamatvajadzības kā vajadzība pēc pārtikas, apģērba, pajumtes, izglītības, veselības aprūpes u. tml., ir jāmeklē veidi, kā pēc iespējas taisnīgāk sadalīt pasaulē pieejamos resursus. Kad pieaugošo tehnoloģijas attīstību pavada ekspluatējoša ekonomika, daudzi cilvēki tiek novesti pastāvīgā nabadzībā. Dabas katastrofu un klimata pārmaiņu izraisītās nabadzības apjomi palielinās un prasa uzmanību un atbalstu. Konflikti un kari noved nabadzībā visas iesaistītās puses, tādēļ svarīgs veids, kā atbalstīt nabadzīgos, būs mierizlīgumu darbs.

Kā baznīca mēs esam aicināti atbalstīt nabagos un izaicināt bagātos. Lai mazinātu nabadzības līmeni, mēs atbalstām politiku, kas garantē: atbilstošu ienākumu nodrošināšanu, kvalitatīvu izglītību, piemērotus dzīves apstākļus, darba apmācību, darba atrašanās iespējas, medicīnisko aprūpi (iespeju ārstēties slimnīcā), humānas un radikālas pārmaiņas dzīves apstākļu uzlabošanas programmās, kā arī miera uzturēšanas darbus konfliktu zonās un centienus pasargāt radības vienotību. Ņemot vērā, ka bieži nabadzības cēlonis ir zemās algas, darba devējiem ir jāmaksā saviem darbiniekiem algas, pēc kuru saņemšanas viņiem nevajadzētu būt atkarīgiem no papildus valdības maksātām subsīdijām, piemēram, pārtikas taloniem vai citiem apgādes līdzekļiem.

Tā kā mēs apzināmies, ka ilgtermiņā nabadzības samazināšanas pasākumiem jāvērs uz uzmanību ne tikai uz pakalpojumu un darba nodrošināšanu nabadzīgajiem, jo tie pēc būtības nav pastāvīgi, mēs liekam uzsvāru uz tādiem līdzekļiem, kas ceļ un saglabā nabadzīgo cilvēku labklājību, tai skaitā cilvēku aktīvu jeb vērtīgo īpašību uzkrāšanas stratēģijas, piemēram, pašizaugsmes (izglītošanās) uzkrājumu fondi, programmas mazo uzņēmumu attīstības veicināšanai, programmas, kas palīdz iegādāties mā-

jokļus, kā arī izglītošanu un padomdošanu finanšu vadībā. Mēs aicinām baznīcas attīstīt šādu un līdzīgu veidu kalpošanas darbu, kas veicina aktīvu (vērtīgo īpašību) uzkrāšanu nabadzīgajiem cilvēkiem. Mēs esam ļoti norūpējušies par jaunattīstības valstīm, kurās investīcijas un mikro-uzņēmumi ir īpaši nepieciešami. Mēs mudinām atbalstīt tādu politiku, kas veicinās taisnīgu ekonomisko izaugsmi jaunattīstības valstīs un visapkārt pasaulei, nodrošinot vienlīdzīgas iespējas visiem.

Visbiežāk nabadzības cēlonis ir meklējams ekonomiskajā sistēmā, tādēļ mēs neuzskatām, ka nabadzīgie ir morāli atbildīgi par savu ekonomisko stāvokli.

F) Viesstrādnieki. Gadsimtiem ilgi cilvēki ir šķērsojuši robežas darba meklējumos. Mūsu globalizācijas apstākļos šis joprojām ir aktuāls un pieaugošs imigrācijas veids. Augstāka darba samaksa, labāki darbi apstākļi un pieejamās darba vietas ir pamatā darba meklētāju imigrācijai. Daudzās kopienās strādnieki no citām zemēm ir nozīmīgs resurss, kā aizpildīt darbaspēka pieprasījumu. Tomēr ieceļojušajiem strādniekiem pārāk bieži jāsaskaras ar izmantošanu, aizsargājošas likumdošanas trūkumu, neatbilstošu darba samaksu un tā apstākļiem.

Mēs aicinām valdības un darba devējus nodrošināt viesstrādniekiem vienlīdzīgas ekonomiskās, izglītības un sociālās priekšrocības tādā pat mērā, kā citiem pilsoņiem.

Ieceļotājiem ir nepieciešama arī reliģiska sadraudzība, tādēļ mēs aicinām savas baznīcas veidot palīdzības programmas ieceļotājiem, kas ir nonākuši draudzes darbības teritorijā, un atbalstīt viņu centienus labāku dzīves apstākļu sasniegšanā.

G) Azartspēles. Azartspēles nodara ļaunumu sabiedrībai un apdraud morālās, sociālās, ekonomiskās un garīgās dzīves labklājību, kā arī ir traucēklis sabiedrības pārvaldīšanai. Kristiešiem ir jāatturas no azartspēlēm un, apliecinot savu ticību

un rūpes, jācenšas kalpot tiem, kas kļuvuši par šo spēļu upuriem. Ja azartspēles ir kļuvušas par atkarību, baznīca jāmudina atkarībā nonākušos cilvēkus saņemt attiecīgo ārstu palīdzību, lai šo cilvēku enerģija varētu tikt virzīta uz pozitīviem un radošiem mērķiem. Baznīca atzīst pretrunīgo situāciju, kas var rasties, kad cilvēki tiek mudināti atturēties no azartspēlēm, tai pat laikā atbalstot Amerikas indiāņu cilšu suverenitāti un pašnoteikšanas tiesības (ASV indiāņu rezervātos, atšķirībā no lielākās daļas pārējās valsts teritorijas, ir atļauts organizēt azartspēles un atvērt kazino, jo šie ienākumi sniedz būtisku atbalstu indiāņu iztikai un dzīves nodrošināšanai. Vairākos rezervātos ir ļoti neauglīga zeme, kas apgrūtina tās apstrādāšanu. Kazino un azartspēļu ienākumus mēdz novirzīt, piemēram, indiāņu tautas izglītības atbalstīšanai – tulk. piezīme). Tādēļ baznīcas loma ir radīt piemērotu, drošu telpu, kas atļautu risināt dialogu un palīdzētu cilvēkiem gūt pilnīgāku priekšstatu par Amerikas indiāņu vēsturisko izdzīvošanas cīņu.

Baznīcai ir jāveicina tādi uzvedības standarti un dzīvesveids, kas komerciālās azartspēles padarītu nevēlamas un nevajadzīgas (tas attiecas arī uz loterijām, kazino, balvu izlozēm, interneta un moderno tehnoloģiju azartspēlēm un derībām, kā arī citām veiksmes spēlēm) gan kā izklaides veidu vai “bēgšanu no ikdienas”, gan papildinot fondus, kas atbalsta labdarību vai valsts intereses.

H) Ģimenes fermas. Ģimenes fermas jau sen ir atzītas kā viens no nozīmīgiem brīvas un demokrātiskas sabiedrības pamatiem. Pēdējos gados neatkarīgu lauksaimnieku pastāvēšanu visā pasaulē ir apdraudējuši vairāki faktori, tai skaitā pieaugošā visu lauksaimniecības nozaru koncentrācija ierobežota skaita starptautisku korporāciju rokās. Pārtikas apgādes industrijas koncentrācija nelielu grupu rokās rada globāla mēroga

jautājumus par taisnīgumu, kas mūs aicina būt nomodā un atbilstoši rīkoties.

Mēs aicinām lauksaimniecības sektora pārstāvjus savā rīcībā ievērot cilvēktiesības, pirmkārt, ar atbildību rūpējoties par pasaules apgādāšanu ar dienišķo maizi, un, otrkārt, atzīstot lielo un mazo lauksaimnieku tiesības saņemt taisnīgu atalgojumu par godīgu darbu. Mēs aizstāvam visu cilvēku tiesības uz privāto īpašumu, kā arī uz iztikas pelnīšanu, apstrādājot zemi.

Mēs aicinām valdības pārskatīt atbalsta programmas, kas neproporcionāli vairāk labuma dod lielākiem lauksaimniekiem, tā, lai vairāk atbalsta tiktu novirzīts programmām, kas atbalstītu vidējās un mazās saimniecības, tai skaitā tādas programmas, kas veido lauku apstrādes, noliktavu, izplatīšanas un citu lauksaimniecības infrastruktūru; kas veicina sadarbību starp vietējiem lauksaimniekiem un vietējām skolām; kas veicina arī citus sabiedrības pārtikas drošības pasākumus.

Mēs aicinām mūsu baznīcas darīt visu, kas ir to spēkos, lai pravietiskā garā runātu par jautājumiem, kas saistīti ar pārtikas apgādi, un ar cilvēkiem, kas iesaistīti tās audzēšanā un ražošanā, kā arī attīstīt kalpošanu, kas nodrošinātu ar pārtiku vietējās kopienas.

1) Kopīgā atbildība. Korporācijas ir atbildīgas ne tikai pret saviem akcionāriem, bet arī pret saviem darbiniekiem, piegādātājiem, pārdevējiem, klientiem, sabiedrību, kurā viņi darbojas, kā arī par zemi, kuru viņi izmantoto. Mēs atbalstām sabiedrības tiesības būt informētai par korporāciju darbības iespaidu uz šīm daudzajām jomām, lai cilvēki varētu izvēlēties, kuras korporācijas atbalstīt.

Mēs uzslavējam tās korporācijas, kuras brīvprātīgi izpilda standartus, kas sekmē cilvēku labklājību un aizsargā apkārtējo vidi.

J) Tirdzniecība un investīcijas. Mēs apliecinām starptautiskās tirdzniecības un investīciju lielo nozīmi mūsu savstarpēji atkarīgajā pasaulē. Tirdzniecība un investīcijas būtu jābalsta uz tādiem noteikumiem, kas ciena cilvēkus, atbalsta tīru vidi un mūsu vispārējo cilvēctiesību. Tirdzniecības vienošanās jāiekļauj mehānismi, kas īsteno cilvēktiesības, darbaspēka tiesības, kā arī vides standartus. Izmantojot konsultācijas un piedalīšanos kā demokrātiskus mehānismus, jānodrošina plaša pilsoņu interešu aizstāvēšana un piedalīšanās tirdzniecības sarunās.

¶ 164. V. Politiskā kopiena

Lai gan mūsu uzticība Dievam ir nozīmīgāka par lojalitāti pret jebkuru valsti, mēs atzīstam valdības būtisko funkciju – būt par galveno līdzekli sabiedrības pārvaldīšanā. Apzinoties savu atbildību Dieva priekšā par sabiedrisko un politisko dzīvi, mēs atzīstam, ka valdībām ir pienākums ievērot:

A) Cilvēktiesības un brīvības. Mēs uzskatām, ka valdības ir atbildīgas, lai cilvēkiem būtu garantētas tiesības uz brīvām un godīgām vēlēšanām un uz runas brīvību; reliģijas brīvību; brīvību rīkot sapulces; uz komunikācijas līdzekļiem; uz sūdzību izskatīšanu un apmierināšanu bez bailēm no pretdarbības; privātās dzīves neaizskaramību; kā arī garantētas tiesības uz piemērotu pārtiku, apģērbu, pajumti, izglītību un veselības aprūpi. Valdības struktūru un tās vadītājus ir jānosaka ar vēlēšanu palīdzību. Visiem pieaugušiem pilsoņiem jābūt garantētām vēlēšanu tiesībām. Mēs īpaši vējšamies pret valdību organizēto savu politisko oponentu uzraudzīšanu un iebiedēšanu, kā arī pret vēlētas valdības vai izpildvaras citu veidu ļaunprātīgu varas izmantošanu. Pielietojot aizturēšanu un apcietināšanu, lai apklusinātu un atbrīvotos no politiskiem pretiniekiem vai citiem disidentiem, tiek pārkāptas cilvēka pamattiesības. Turklāt valdības sankcionēti ļaunprātīgi nodarījumi vai spīdzināšana jebkādu mērķu vārdā ir pretrunā ar

kristīgo mācību. Kristiešiem un baznīcām šāda rīcība ir jānosoda un pret to jāvēršas, neatkarīgi no tā, kādā laikā vai vietā tā būtu notikusi. Šī paša iemesla dēļ mēs vēšamies pret nāvessodu un mudinām, lai tas tiktu svītrots no visiem kriminālkodeksiem.

Baznīca atzīst verdzības iekārtu, genocīda praksi un veicināšanu, kara noziegumus, noziegumus pret cilvēci, kā arī agresiju par apkaunojošu ļaunumu, kas atstāj postošas sekas cilvēcei un popularizē nesodāmību, tādēļ valdībām to ir nekavējoties jāaizliedz, un baznīca nedrīkst to pieļaut nekādā tās izpausmē.

B) Politiskā atbildība. Politiskās sistēmas stiprums ir atkarīgs no pilnvērtīgas un labprātīgas pilsoņu līdzdalības. Baznīcai ir pastāvīgi jāietekmē valsti ētikas jautājumu jomā, atbalstot politiku un programmas, kas tiek atzītas par taisnīgām, kā arī vēšoties pret netaisnīgām programmām un politiku.

C) Baznīcas un valsts attiecības. Jau daudzus gadus Apvienotā Metodistu baznīca ir atbalstījusi baznīcas un valsts nodalīšanu. Dažās pasaules daļās šī nodalīšana ir garantējusi reliģisko izpausmju dažādību un brīvību pielūgt Dievu katram pēc savām vēlmēm. Baznīcas un valsts nodalīšana nozīmē, ka tās nedarbojas kā viena organiska savienība, taču ir pieļaujama to mijiedarbība. Valstij nebūtu vēlams izmantot savu ietekmi, lai veicinātu kādus īpašus reliģiskos uzskatus (tai skaitā ateismu), kā arī tai nebūtu jāpieprasa lietot lūgšanas vai slavēšanu sabiedriskajās skolās, bet tai būtu jāļauj skolēniem/studentiem pašiem izvēlēties, kādu reliģisko pārliecību praktizēt. Mēs uzskatām, ka valstij nav jācenšas kontrolēt baznīcu, kā arī baznīcai nav jāmeģina ietekmēt valsti. Likumīgā un svarīgā baznīcas un valsts nodalīšana, no kā radusies reliģiskā brīvība, nebūtu nepareizi jāinterpretē kā jebkuru reliģisko izpausmju izņemšana no sabiedriskās dzīves.

D) Informācijas brīvība. Visu valstu pilsoņiem ir jābūt pieejamai svarīgākajai informācijai par savu valdību un tās politiku. Valdības veiktas nelikumīgas un nepieļaujamas darbības

pret atsevišķiem cilvēkiem vai cilvēku grupām nedrīkst slēpt vai attaisnot, piemēram, maskējoties ar nacionālās drošības interesēm.

E) Izglītība. Mēs uzskatām, ka katram cilvēkam ir tiesības uz izglītību, kā arī domājam, ka par jauniešu izglītību ir atbildīga ģimene, baznīca un valdība. Mūsu sabiedrībā šo funkciju vislabāk var pildīt ar tādas politikas palīdzību, kas nodrošina, lai visiem cilvēkiem būtu pieejama bezmaksas pamatzglītība un vidējā izglītība, kā arī iespējas izvēlēties tālāko izglītību. Mūsu sabiedrībā finansiālām barjerām nevajadzētu būt par šķērslī, lai iegūtu augstāko izglītību ar baznīcu saistītās vai citās neatkarīgās augstākās izglītības mācību iestādēs. Mēs apstiprinām publisku un neatkarīgu koledžu un universitāšu tiesības uz pastāvēšanu un atbalstām politiku, kas nodrošina to pieejamību un brīvas izvēles iespēju, kā arī nerada antikonstitucionālus sarežģījumus baznīcas un valsts starpā. Mēs uzskatām, ka koledžām un universitātēm ir jānodrošina, ka visu akadēmiskās kopienas locekļu akadēmiskā brīvība ir aizsargāta, kā arī tiek veicināta tāda mācību vide, kas pieļauj brīvu domu apmaiņu. Mēs atbalstām ticības un saprāta apvienošanu, tādēļ mudinām koledžas un universitātes sargāt un atbalstīt reliģiskās dzīves izpausmes koledžu un universitāšu teritorijā.

F) Pilsoniskā paklausība un pilsoniskā nepakļaušanās. Valdības un likumi ir radīti, lai kalpotu Dievam un cilvēkiem. Pilsoņiem ir pienākums ievērot pēc atbilstoša procesa un atbilstošā kārtībā pieņemtos valdības likumus. Bet arī valdības, ne mazākā mērā kā atsevišķi cilvēki, ir pakļautas Dieva spriedumam. Tādēļ mēs atzīstam atsevišķu cilvēku tiesības nepieņemt valdības lēmumus, kas ir pretrunā ar viņu sirdsapziņu. Ja likumā pieļautās pretošanās metodes ir izsmeltas, cilvēkiem ir tiesības pretoties vai nepakļauties likumiem, kurus tie uzskata

par netaisnīgiem vai tādiem, kas ir uzspiesti un diskriminējoši. Bet arī šādā gadījumā ir jāizrāda cieņa pret likumu, atturoties no vardarbības un labprātīgi pieņemot nepakļaušanās izraisītas sekas. Mēs nemudinām un neaizstāvam nekāda veida vardarbīgus protestus vai rīcību kā izteikšanās brīvības vai civilās nepakļaušanās likumīgu realizācijas metodi. Mēs aizlūdzam par tiem, kam ir uzticētas likumīgas pilnvaras kalpot sabiedrības labā, un atbalstām viņu centienus garantēt taisnīgumu un vienlīdzīgas iespējas visiem cilvēkiem. Mēs atzīstam par baznīcas pienākumu atbalstīt tos, kas cieš savas sirdsapziņas dēļ, apliecinot savu nostāju ar nevardarbīgas pretošanās palīdzību. Mēs mudinām valdības nodrošināt pilsoņu tiesību ievērošanu (kā to nosaka attiecīgās starptautiskās vienošanās) attiecībā uz personām, ka pakļautas likumīgai vajāšanai minētās nevardarbīgās rīcības dēļ.

G) Nāvessods. Mēs uzskatām, ka nāvessods noliedz Jēzus Kristus spēku piedot, atjaunot un pārveidot visus cilvēkus. Apvienotā Metodistu baznīca ir dziļi norūpējusies par noziedzību visapkārt pasaulei un par ikvienas slepkavības atņemtas dzīvības vērtību. Mēs ticam, ka ikviena cilvēka dzīvība ir svēta un Dieva radīta, tādēļ mums jāraugās uz visu cilvēku dzīvēm kā vērtīgām un nozīmīgām. Kad valdība īsteno nāvessodu, notiesātā cilvēka dzīves vērtība tiek samazināta, un tiek atņemtas jebkuras iespējas izmainīt viņa dzīvi. Mēs ticam uz Jēzus Kristus augšāmcelšanos, un, ka caur grēku nožēlu tiek dota iespēja tapt izglābtam Kristus spēkā. Glābšanas dāvana tiek piedāvāta ikvienam bez izņēmuma, un tā dod visai dzīvei jaunu vērtību un svētumu. Šī iemesla dēļ mēs esam pret nāvessoda izpildi un mudinām to izslēgt no visiem kriminālkodeksiem.

H) Krimināltiesības un atjaunojošais taisnīgums. Lai aizsargātu cilvēku personiskās un īpašuma tiesības, valdības

izveidojušas tiesas un likuma izpildes mehānismus. Daudzi un dažādi likuma panti kalpo, lai noteiktu pārkāpumus pret sabiedrību, aizturētu bīstamus likumpārkāpējus, novērstu noziegumus un piedāvātu rehabilitācijas iespējas. Mēs atbalstām valdības pieņemtos līdzekļus, kas ir paredzēti noziedzības samazināšanai un novēršanai un ir saskaņā ar cieņas izrādīšanu pret cilvēka brīvību.

Mēs nosodām minēto mehānismu ļaunprātīgu izmantošanu, piemēram, lai atriebtos, vajātu vai iebiedētu tos, kuru rase, izskats, dzīvesveids, ekonomiskais stāvoklis vai ticība ir citādāka nekā tiem, kam ir dota vara. Mēs nosodām paviršu, cietsirdīgu vai diskriminējošu likuma pielietošanu, tādējādi netaisnīgi izturoties pret anglicki nerunājošiem cilvēkiem un invalīdiem. Mēs atbalstām dažādus līdzekļus, kas ir domāti, lai novērstu tādus sociālos apstākļus, kas sekmē noziedzību, kā arī mēs mudinām veidot ilgstošu pozitīvu mijiedarbību likuma sargu un citu sabiedrības locekļu starpā.

Paliekot Kristus mīlestībā, kurš nāca glābt tos, kas ir pazuduši un neaizsargāti, mēs aicinām radīt principiāli jaunu sistēmu, kas būtu domāta upuru, likumpārkāpēju, likuma sargu un visas sabiedrības aprūpei un rehabilitācijai. Atjaunojošais taisnīgums ir pamatots Bībeles autoritātē, kas uzsver pareizas attiecības ar Dievu, ar sevi pašu un ar sabiedrību. Kad nozieguma rezultātā šīs attiecības tiek izjauktas, ir jārada iespējas tās atkal atjaunot.

Vairums tiesības sargājošo sistēmu ir balstītas uz ideju par sodu un atmaksu. Šādi tiek atzīts, ka likumpārkāpējs ir atbildīgs valsts priekšā, un šī atbildība nozīmē attiecīga soda piemērošanu, tādējādi izlīdzinot vainu. Turpretī atjaunojošais taisnīgums ir virzīts uz to, lai likumpārkāpējs būtu atbildīgs sava upura un sabiedrības priekšā. Caur Dieva pārveidojošo spēku atjaunojošais taisnīgums ir vērsts uz kaitējuma novēršanu un izlabošanu, un uz visu iesaistīto pušu (upura, noziedznieka, viņu ģimeņu un

sabiedrības) dziedināšanu. Baznīca tiek pārveidota tad, kad tā realizē savu mācekļības aicinājumu, kļūstot par dziedināšanas un sistemātisku pārmaiņu nesēju.

1) Militārais dienests. Mēs nosodām karu un aicinām visus strīdus valstu starpā atrisināt mierīgā ceļā. Jau no pirmsākumiem tādas šīs pasaules parādības kā vardarbība un karš ir bijušas pretrunā ar kristiešu sirdsapziņu, jo tie ir ļaunumi, kas pretojas Dieva mīlestības pilnajiem mērķiem attiecībā uz cilvēci. Mēs ilgojamies pēc dienas, kad karu vairs nebūs un cilvēki dzīvos mierā un taisnībā. Daži no mums uzskata, ka karš un citi vardarbības veidi kristiešiem nav pieņemami. Tomēr vairums kristiešu ar nožēlu atzīst, ka tajos gadījumos, kad nav izdevies atrisināt konfliktu mierīgā ceļā, spēka pielietošana ir attaisnojama, lai vērstos pret agresiju, tirāniju un genocīdu. Mēs godājam arī pacifistu sniegto liecību, kas neļauj mums pierast un samierināties ar karu un vardarbību. Mēs arī respektējam tos, kuri aizstāv spēka pielietošanu, bet tas ir pieļaujams tikai ārkārtējās situācijās un tajos gadījumos, kad par spēka pielietošanas nepieciešamību nav nekādu šaubu, kā arī – kad šīs darbības ir saskaņotas ar attiecīgajām starptautiskajām organizācijām. Mēs mudinām izveidot starptautiskus likumus, kas palīdzētu novērst karu, vardarbību un piespiedu līdzekļu pielietošanu.

Mēs vērsamies pret to valstu politiku, saskaņā ar kuru militārais dienests ir obligāts visiem un tiek realizēts piespiedu kārtā. Šāda prakse nav savienojama ar evaņģēliju. Mēs atzīstam, ka daudzu valdību prasība iestāties militārajā dienestā rada mokošu spriedzi. Mēs mudinām jauniešus, kas pieņēmuši apzinātu lēmumu par savu pilsonisko atbildību, meklēt arī baznīcas padomu. Mācītāji ir aicināti nākt palīgā un sniegt padomus tiem jauniešiem, kuri ir pakļauti karaklausībai, kā arī tiem, kuri apzināti atsakās no militārā dienesta.

Mēs atbalstām baznīcas kalpošanu tiem cilvēkiem, kas apzināti

vēršas pret jebkāda veida karu vai arī pret kādu konkrētu karu un tādēļ atsakās dienēt armijā vai sadarboties ar karaklausības sistēmu. Mēs arī atbalstām baznīcas kalpošanu tiem, kas ir apzināti izvēlējušies dienēt armijā vai arī alternatīvajā dienestā. Kā kristieši mēs apzināmies, ka nedz karadarbība, nedz tās trūkums vienmēr nav pareiza rīcība Dieva priekšā.

¶ 165. VI. Vispasaules kopiena

Dieva pasaule ir vienota. Bet tā vienotība, kādu mums tagad uzspiež tehnoloģiskā revolūcija, ir daudzkārt aizsteigusies priekšā mūsu morālajai un garīgajai spējai veidot stabilu un noturīgu pasauli. Cilvēces piespiedu vienotība, kas arvien vairāk kļūst redzama visos dzīves līmeņos, rada baznīcai un sabiedrībai neatliekamas problēmas, kas saistītas ar netaisnību, kariem, ekspluatāciju, privilēģijām, apdzīvotības līmeni, vispasaules ekoloģisko krīzi, atomieroču izplatību, starptautisku biznesa organizāciju attīstību, kuras netiek pienācīgi kontrolētas no valdības struktūru puses, kā arī dažādu veidu tirāniju vairošanos. Lai cilvēce varētu turpināt savu pastāvēšanu virs zemes, šai paaudzei ir jāatrod radošas un dzīvotspējīgas atbildes uz šiem un ar tiem saistītajiem jautājumiem. Mēs kā baznīca vēlamies veidot vispasaules kopienu, kuru veido tādu cilvēku sadraudzība, kuri godīgi parāda mīlestību viens pret otru. Mēs apņemamies meklēt evaņģēlijā pamatotas atbildes uz visiem jautājumiem, kas sašķeļ cilvēci un apdraud vispasaules kopienas attīstību.

A) Valstis un kultūras. Lai gan cilvēki ir ļoti dažādi, Dievs ir apliecinājis katra atsevišķa cilvēka vērtību. Tas pats attiecas arī uz dažādām tautām un kultūrām. Mēs atzīstam, ka neviena valsts vai kultūra attiecībā pret cilvēkiem nerīkojas absolūti taisnīgi vai pareizi, kā arī nav tādas valsts, kas nemaz nerūpētos par tās cilvēku labklājību. Baznīcai ir jāsauc valsts pie atbildības par netaisnīgu izturēšanos pret saviem pilsoņiem, kā arī ci-

Apvienotās Metodistu baznīcas Sociālie principi

tiem cilvēkiem, kas dzīvo šīs valsts robežās. Atzīstot pamatotas atšķirības kultūras un politiskās filozofijas jomā, mēs esam par taisnību un mieru katrā valstī.

B) Valsts vara un atbildība. Dažām valstīm ir lielāka militārā un ekonomiskā vara nekā citām, tādēļ šīs valstis ir arī atbildīgas, lai tām dotā bagātība un ietekme tiktu saprātīgi pielietota. Mēs apstiprinām visu valstu un tautu tiesības un pienākumu pašām noteikt savu likteni. Mēs mudinām lielākos politiskos spēkus pielietot savu varu, lai nevardarbīgā veidā palielinātu citu nāciju politisko, sociālo un ekonomisko pašnoteikšanos, nevis darbotos tikai savu interešu labā. Mēs atbalstām starptautiskos centienus attīstīt pēc iespējas taisnīgāku starptautisko ekonomisko struktūru, saskaņā ar kuru pasaules ierobežotie resursi tiktu maksimāli izmantoti visu valstu un tautu labā. Mēs aicinām kristiešus ikvienā sabiedrībā mudināt savas valdības un ekonomiskās organizācijas palīdzēt izveidot aizvien taisnīgāku ekonomisko iekārtu.

C) Karš un miers. Mēs uzskatām, ka karš nav savienojams ar Kristus mācību un Viņa rādīto piemēru. Tādēļ mēs nosodām karu kā ierastu valsts ārpolitikas realizācijas līdzekli. Mēs iebilstam pret jebkuras valdības vienpusējiem, negaidītiem uzbrukumiem un stratēģijām. Kā Kristus sekotājiem mums jāmīl savus ienaidniekus, jāmeklē taisnība un jākalpo kā konfliktu samierinātājiem. Mēs pieprasām, lai visu valstu pirmais morālais pienākums būtu mierīgā ceļā atrisināt jebkuru starpvalstu strīdu. Mēs aizstāvam starptautisku līgumu un institūciju paplašināšanu un stiprināšanu, kas piedāvā vadlīnijas likuma ietvaros, kā atbildēt uz agresiju, terorismu un genocīdu. Mēs uzskatām, ka valdībām, nosakot savas prioritātes, jāvērtē cilvēciskās vērtības kā svarīgākas par militāriem mērķiem; ka sabiedrības militarizācija ir jāpārdomā un jāaptur; ka bruņojuma ražošana, izvietojums un pārdošana jāsamazina un jākontrolē; un atomieroču ražošana, uzglabāšana un izmantošana ir jānosoda. Tādējādi mēs atbalstām vispārēju un

pilnīgu atbrūnošanos, kas notiek stingrā un efektīvā starptautiskā uzraudzībā.

D) Tiesas un likumi. Atsevišķām personām un cilvēku grupām ir jājūtas drošībā un viņiem ir tiesības dzīvot sabiedrībā, kurā kārtība tiek nodrošināta un uzturēta ar likumu palīdzību. Mēs apsūdzam kā amorālu tādu iekārtu, kas ilgstoši pieļauj netaisnību un kavē tiekšanos pēc miera. Cilvēki un nācijas jūtas drošībā tādā vispasaules kopienā, kurā likumi, kārtība un cilvēktiesības tiek cienītas un ievērotas.

Lai panāktu starptautisko taisnīgumu, ir nepieciešama visu tautu līdzdalība. Tādēļ mēs atbalstām Apvienoto Nāciju Organizāciju, ar to saistītās struktūras, Starptautisko tiesu un Starptautisko Krimināltiesu kā pašreiz pasaulē labākos līdzekļus, lai panāktu taisnīguma un likumu ievērošanu. Mēs atbalstām visus tos cilvēkus visās zemēs, kas likumīgā ceļā cenšas īstenot mieru visā pasaulē. Mēs atbalstām starptautisko palīdzību un sadarbību nelaimes gadījumu un konfliktu situācijās. Mēs aicinām, lai Apvienoto Nāciju Organizācijā varētu iestāties visas valstis, kas ir izteikušas šādu vēlmi un kas apzinās ar šo soli saistīto atbildību. Mēs mudinām Apvienoto Nāciju Organizāciju aktīvāk līdzdarboties starptautisko strīdu un konfliktu arbitrāžas attīstīšanā un realizēšanā, īstenojot arbitrāžu, kurā iesaistīta trešā puse. Arī ārpus Apvienoto Nāciju Organizācijas divpusējām un vairāku iesaistīto pušu pūlēm jābūt saskaņotām nevis pretrunā ar Apvienoto Nāciju mērķiem. Mēs no jauna apstiprinām mūsu vēsturiskās rūpes par pasauli kā mūsu kopīgo draudzi un tiecāmies pēc visu cilvēku un tautu pilnīgas un līdzvērtīgas līdzdalības patiesā vispasaules kopienā.

¶ 166. VII. Mūsu ticības apliecība attiecībā uz sociālajiem jautājumiem

Mēs ticam Dievam, pasaules Radītājam, un Jēzum Kristum – radības Pestītājam. Mēs ticam Svētajam Garam, caur kuru mēs atzīstam Dieva dāvanas, un mēs nožēlojam savus grēkus, kas saistīti ar šo dāvanu ļaunprātīgu izmantošanu dažādu elku vārdā.

Mēs apstiprinām, ka dabiskā pasaule ir Dieva veidota, un vēlamies pielikt visas pūles, lai cilvēce to saglabātu, pilnveidotu un uzticami lietotu.

Mēs ar prieku saņemam tās sev un citiem domātās svētības, kuras varam iegūt caur savstarpējo kopību, seksualitāti, laulību un ģimeni.

Mēs aizstāvam vīriešu, sieviešu, bērnu, jauniešu, pieaugušo, vecāko laužu un cilvēku ar invaliditāti tiesības; vēlamies uzlabot dzīves kvalitāti, kā arī aizstāvam visu cilvēku tiesības un cieņu.

Mēs ticam, ka cilvēkiem ir tiesības un pienākums strādāt par godu Dievam, kā arī sevis un citu cilvēku labā, lai aizsargātu savu un līdzcilvēku labklājību. Mēs ticam, ka cilvēkiem ir tiesības uz īpašumu, jo tas ir Dieva uzticēts, uz kopējiem darījumiem un apzinīgu materiālo labumu patērēšanu, kā arī pienākums novērst ekonomisko un sociālo spriedzi.

Mēs tiecamies pēc miera visā pasaulē, lai tautu starpā valdītu taisnība un tiktu ievēroti likumi un lai cilvēki visā pasaulē varētu dzīvot brīvībā.

Mēs ticam Dieva Vārda galējai uzvarai pār visām cilvēku grūtībām un ar prieku pieņemam savu aicinājumu apliecināt evaņģēlija dzīvi pasaulē. Āmen.

Ir ieteicams, lai minētie Sociālie principi būtu pastāvīgi pieejami Apvienoto Metodistu kristiešiem, un šo principu nozīme tiktu regulāri uzsvērtā katrā draudzē. Ir arī ieteicams, lai “Mūsu ticības apliecība attiecībā uz sociālajiem jautājumiem” tiktu regulāri lietota svētdienas dievkalpojumos

Pavadlītānija mūsu Ticības apliecībai attiecībā uz sociālajiem jautājumiem

Dievs Garā, kas atklājies Jēzū Kristū,

Sauc mūs Savā žēlastībā

tapt atjaunotiem mūsu Radītāja tēlā,

ka varam būt vienoti

Dievišķā mīlestībā uz pasauli.

Šodien ir tā diena,

kad Dievs rūpējas par radības vienotu veselumu

un vēl visai pasaulei dziedināšanu un pilnību,

kā arī skumst par zemes bagātību izlaušanās.

Tā darīsim arī mēs.

Šodien ir tā diena,

kad Dievs apmīļo visas cilvēces izpausmes,

priecājas par dažādību un atšķirīgo,

atbalsta solidaritāti, kas pārvērš svešiniekus par draugiem.

Tā darīsim arī mēs.

Šodien ir tā diena,

kad Dievs raud kopā ar izsalkušo ļaužu masām,

nopeļ pieaugošo atšķirību starp bagātajiem un

nabagajiem,

pieprasa taisnīgu attieksmi pret strādniekiem tirgos.

Tā darīsim arī mēs.

Šodien ir tā diena,

kad Dievs neieredz vardarbību mūsu mājās un uz ielām,
pārmet pasaulei karošanas neprātu,
pazemo spēcīgos un paaugstina zemos.

Tā darīsim arī mēs.

Šodien ir tā diena,

kad Dievs pieprasa tautām un cilvēkiem dzīvot satiecībā,
līksmo par vietām, kuras ieskauj taisnība un žēlsirdība,
priecājas, kad vilks ganās kopā ar avīm.

Tā darīsim arī mēs.

Šodien ir tā diena,

kad Dievs nes labas ziņas nabagajiem,
pasludina atbrīvošanu ieslodzītajiem,
dāvā redzi aklajiem un atbrīvo apspiestos.

Tā darīsim arī mēs.

Latvijas Apvienotā Metodistu baznīca
Rīgā, Akas ielā 13
tāl./fakss 67311442
metodistu.birojs@gmail.com